

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Møteinnkalling

Utvalg: Raet nasjonalparkstyre
Møtested: Tvedestrand Fjordhotell, Tvedestrand
Dato: 24.11.2023
Tidspunkt: 09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Dette er siste møtet for sittende styre og siste møte med grunneiere.
Vi har invitert de påtroppende representantene fra kommunene, fylkeskommunen har nominering i desember.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 29/23	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 30/23	Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder		
ST 31/23	Orienteringer Referatsak		
RS 21/23	SNO rapport 2023		
RS 22/23	Innspill fra DNT		
RS 23/23	Presentasjon fra Birdlife Måkeprosjekt		
RS 24/23	Presentasjon fra Bevar Raet		
RS 25/23	Deltakelse - Raet nasjonalpark - rådgivende utvalg 2023		2023/1038
RS 26/23	Tillatelse til tiltak og montering av kabel ifm forskning på Store Torungen - Havforskningsinstituttet - Raet NP		2023/8982
RS 27/23	Henvendelse etter vedtak - Raet nasjonalpark - Arendal - sjøfibernkabel fra Rennesøy til Oslo - oppkobling Eydehavn - Cecon Contracting AS - Tampnet Carrier AS		2023/1942
RS 28/23	Vurderinger av tiltak jf samfunnsnytte og fiber i sjø		2023/1942
RS 29/23	Vurderinger etter naturmangfoldloven - vesentlig samfunnsinteresse - Raet nasjonalpark - Arendal - sjøfibernkabel fra Rennesøy til Oslo - oppkobling Eydehavn - Cecon Contracting AS - Tampnet Carrier AS		2023/1942
RS 30/23	Begrunnelse for klage - midlertidig tillatelse - Raet nasjonalpark - Arendal 210/1 - Hoveodden - brygge - Hove drifts- og utviklingsselskap AS		2021/4741
RS 31/23	Underretning om påtaleavgjort straffesak - Raet nasjonalpark - motorferdsel - ulovlig helikopteraktivitet	X	2023/7997
RS 32/23	Underretning til klager - Raet nasjonalpark - motorferdsel - ulovlig helikopteraktivitet	X	2023/7997
RS 33/23	Forberedende klagebehandling - Raet nasjonalpark - Arendal - Nerte - Paradisbukta - overtredelsesgebyr - boring - bolting i svaberg - ██████████	X	2023/10883
RS 34/23	Forespørsel om praksis ved henleggelse - Raet nasjonalpark og Søm LVO		2023/1036
RS 35/23	Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2024		2023/10786

RS 36/23	SV: Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2024	2023/10786
ST 32/23	Prioritering av tiltak som søkes gjennomført i 2024	2023/1036
ST 33/23	Regnskap 2023 og forslag til budsjett 2024	2023/1036
ST 34/23	Eventuelt	
ST 35/23	Tidsbruk - Møtehonorerar	

ST 29/23 Godkjenning av innkalling og saksliste
ST 30/23 Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder
ST 31/23 Orienteringer
RS 21/23 SNO rapport 2023
RS 22/23 Innspill fra DNT
RS 23/23 Presentasjon fra Birdlife Måkeprosjekt
RS 24/23 Presentasjon fra Bevar Raet

Fra: pederjop@online.no[pederjop@online.no]
Sendt: 10.08.2023 10:30:26
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie[jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no]
Kopi: 'Rune Sævre'[rusaevre@gmail.com];
Tittel: deltakelse i rådgivende utvalg, Raet Nasjonalpark

Hei Gulbrandsen og takk for henvendelsen.

Fylkeslaget vil gjerne ha representant i det rådgivende utvalget for Raet Nasjonalpark og Rune Sævre vil være vår representant der. Med vennlig hilsen Peder Johan Pedersen, fylkesleder

Naturvernforbundet
i Agder

Teateret, Kongensgate 2, Kristiansand

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
fmavpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/raet>

Havforskningsinstituttet, Forskningsstasjonen Flødevigen
Nye Flødevigveien 20
4817 HIS

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2023/8982-0 432.3

Deres ref.

Dato 24.10.2023

Tillatelse til tiltak og montering av kabel ifm forskning på Store Torungen - Havforskningsinstituttet - Raet NP

Jeg viser til innsendt søknad 26.9.23.

Forvalter gir etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir tillatelse etter verneforskriften § 3 tredje ledd e) til å montere kabel, sette ut målestasjon og tilpasse bryggestruktur på Store Torungen.

Det er gitt vilkår for tillatelsen:

- Tiltaket skal gjennomføres som omsøkt og kartfestet.
- Fuglenes hekkesesong april-ut juli skal unngås.
- Frakt og tilkjøring av materialer som foregår fra sjøsiden skal ikke skade sjøbunn eller føre til punktforurensning.
- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.
- Tiltaket skal være igangsatt senest fem år fra denne dispensasjonen ble gitt.

Dersom man ønsker å frakte materialer over land, minner vi om at motorisert ferdsel i utmark er søknadspliktig.

Det er nylig gitt tillatelse til å reparere deler av bryggen til Kystverket, og vi anmoder til samarbeid om tiltakene. Kystverket får kopi av vedtaket.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

Vedlagt kart, foto og tegninger fra søknad.

Saksopplysninger

Havforskningsinstituttet av Flødevigen søker om å legge ut ny fiberkabel og gjøre tilpasninger til dette på brygge på Store Torungen gnr 307 bnr 97 i Arendal kommune. Tiltaket er en nødvendig utbedring av infratraktur ifm pågående forskning. Brygga benyttes av ansatte som har oppdrag på fyret, leietakere og iblant av friluftslivet. Se også søknad.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Der det finnes presedens, rutiner eller delegering fra nasjonalparkstyret så kan arbeidsutvalget fatte vedtak. Ved dissens går saken videre til fullt styre. Noen saksfelt er delegert til forvalter. I dette tilfellet er myndighet delegert av styret til forvalter per epost.

Verneformål – forskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder: Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Verneforskriften § 3 Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, (...) anlegg og innretninger (...) boring og sprenging, (...) fremføring av luft-, vann-, sjø- og jordledninger, (...) o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

e) riving av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med inntil samme størrelse og for samme bruk.

f) oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak for å trygge ferdseilen til sjøs.

Verneforskriften § 6. Vern av kulturminner

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Kulturminner skal ikke tildekkes, flyttes eller fjernes.

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

Forvaltningsplan

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17 er det ingen retningslinjer for navigasjons- og farledstiltak, kun en generell henvisning til bestemmelsen om drift og vedlikehold jf § 3 tredje ledd c) og åpning til å utføre nødvendige tiltak (akutte) tiltak også i forbudstiden i Sone A. Forskning er ikke nevnt.

Naturmangfoldloven

Tiltaket kan behandles i tråd med verneforskriften, som er hjemlet i naturmangfoldsloven.

Presedens

Det er gitt en tilsvarende tillatelse til utbedring av skade på brygge på Møkkalasset fyr, sak 2021/6095 og til utbedringer av brygge på Store Torungen i regi av Kystverket sak 23/1957.

Vurdering

Verneforskriften § 3 slår fast at alle inngrep inkludert anlegg og innretninger i utgangspunktet er forbudt. Det er i fjerde ledd e) riving av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med inntil samme størrelse og for samme bruk.

Det omsøkte tiltaket faller inn under §3 4.ledd e) ettersom det omfatter utskifning av eksisterende infrastruktur og tilpasninger av eksisterende brygge til dette.

Tiltaket vil ikke bidra til en bit-for-bit nedbygging av nasjonalparken.

Det er en svært viktig forekomst av tareskog i området rundt fyret, men tiltaket vil ikke påvirke tareskogen ettersom bryggen vil støpes primært over midlere vannstands nivå. Nedlagt kabel vil legges i allerede benyttet trase på vinterstid.

Forvalter kan ikke se at det omsøkte tiltaket har noen negativ effekt på verneverdiene.

Økosystembelastning (jf nml § 10) anses som begrenset ettersom tiltaket i stor grad utnytter allerede bebyggt areal, og omfatter et svært lite fundament.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltbefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Tiltaket vil ikke påvirke havbunn, kun svaberg over midlere høyvann.

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark

Føre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være aktuelt, men at sikkerheten veier tyngre. Hensyn til naturverdier kan ivaretas ved hensynsfullgjennomføring.

§ 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Det meste kan utføres manuelt eller fra fra lekter. Ved andre transportbehov må dette søkes om i tillegg.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden gis tillatelse som omsøkt med vilkår.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

Fra: Gulbrandsen, Jenny Marie[jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no]
Sendt: 26.09.2023 09:21:48
Til: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Tittel: VS: Trenger litt juristhjelp

Legge denne inn som sak til meg – avsender er Havforskningsinstituttet

Med vennlig hilsen
Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Statsforvalteren i Agder

Telefon: 37 01 78 45
Mobil: 98 46 06 18
E-post: jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no
Web: www.statsforvalteren.no/ag

Fra: Kiland-Langeland, Thomas Christian <thomas.kiland-langeland@statsforvalteren.no>
Sendt: tirsdag 26. september 2023 08:56
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie <jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no>
Emne: Fwd: Trenger litt juristhjelp

Får du vedlegget nå?

Mvh
T

Sendt fra [Outlook for iOS](#)

Fra: Kiland-Langeland, Thomas Christian <thomas.kiland-langeland@statsforvalteren.no>
Sendt: tirsdag, september 19, 2023 9:19 pm
Til: Knutsen, Jan Atle <jan.atle.knutsen@hi.no>; larsjn@hi.no <larsjn@hi.no>
Kopi: Gulbrandsen, Jenny Marie <jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no>
Emne: SV: Trenger litt juristhjelp

Hei dere

Dette tiltaket må nok vurderes av Jenny (cc) i forhold til vernebestemmelsene for nasjonalparken. Ser at det ligger utenfor sjøfuglsonen. Jeg anbefaler at dere sender over søknaden dere sendte Fylkeskommunen, men oppdatert med det dere nå ønsker dere. Jenny; du trenger kanskje noe mer beskrivelse enn den vedlagte for å behandle søknaden?

Deretter ville jeg ringt Arendal kommune, byggesak og forklart søknaden. Jeg antar at dersom Jenny tar den til behandling, vil den nok anses som et søknadspliktig tiltak i kommunen. Så er det et spørsmål om det er nødvendig med dispensasjon fra formålet i sjø (formålet for arealet i kommuneplanen - «bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone»). Der mener jeg kommunene praktiserer det litt ulikt når det gjelder sjøledninger, men sist jeg hadde en sak med en mindre sjøledning i Arendal, anså de det for å være i tråd med formålet, og dermed ikke avhengig av dispensasjon fra formålet i sjø. Men spør uansett!

Så er det spørsmål om tiltaket også trenger dispensasjon fra byggeforbudet i hundremetersbeltet - § 1-8 i plan- og bygningsloven. Dette antar jeg det gjør – dersom kommunen anser det som et søknadspliktig tiltak, jf. over. På grunn av litt ulik praksis – jf. det deres veileder viste til om grensedragnings basert på praksis - ville jeg definitivt ringt kommunen og spurt – så er dere helt sikre og unngår bot (slik vi nylig fikk i Kristiansand 150 000...) for å ha gjennomført tiltak uten å ha de nødvendige tillatelser (= ulovlig tiltak).

Ok?

Med vennlig hilsen

Thomas Christian Kiland-Langeland

fagleder bærekraft

Statsforvalteren i Agder

Telefon: 37 01 75 43

Mobil: 95 01 46 85

E-post: thomas.kiland-langeland@statsforvalteren.no

Web: www.statsforvalteren.no/ag

Fra: Knutsen, Jan Atle <jan.atle.knutsen@hi.no>

Sendt: tirsdag 19. september 2023 19:40

Til: Kiland-Langeland, Thomas Christian <thomas.kiland-langeland@statsforvalteren.no>

Emne: Fwd: Trenger litt juristhjelp

Hei

Vi etablerer Coastwatch på Torrungen og har fått tillatelse fra både Kystverket og Fylkeskommune. Da gjenstår kanskje bpde Kommune og Statsforvalter

Se under

Mvh

JA

Sendt fra min iPhone

Videresendt melding:

Fra: "Knutsen, Jan Atle" <jan.atle.knutsen@hi.no>

Dato: 19. september 2023 kl. 16:27:07 CEST

Til: "Baardsen, Petter" <petter.baardsen@hi.no>

Emne: Vs: Trenger litt juristhjelp

Info

Sendt fra min iPhone

Videresendt melding:

Fra: "Thormar, Jonas" <jonas.thormar@hi.no>

Dato: 19. september 2023 kl. 15:56:04 CEST

Til: "Knutsen, Jan Atle" <jan.atle.knutsen@hi.no>, "Naustvoll, Lars-Johan" <Larsjn@hi.no>

Emne: RE: Trenger litt juristhjelp

Hei, har forsøkt å se lidt på dette, men ikke mitt kompetanseområde... Som jeg tolker det så:

1. Det som står i dispensasjonen fra Agder Fylkeskommune er vel ganske korrekt:
 1. Hvis tiltaket krever tillatelse etter annet lovverk, må søker sørge for dette, før tiltaket kan gjennomføres. Dette kan for eksempel være aktuelt for tiltak som er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven § 20-1. Dette må avklares med kommunen.
 2. Fyrstasjonen ligger innenfor Raet nasjonalpark. Det må innhentes tillatelse fra Statsforvalteren for tiltak i landskapet.
2. Dvs. Eventuell søknad om dispensasjon fra Plandelen eller Bygningsdelen i PBL må sendes kommunen, og i tillegg må statsforvalteren søkes. Innspill? (se mer detaljer nedenfor)
3. Vil anta det er kystverket som eventuelt må søke. Skal jeg starte med å skrive til Martin Hausevik

Arendal Kommune / PBL (plandel og byggesaksdel)

4. Om tiltaket er søknadspliktig tiltak bestemmes av PBL § 20-1. I denne nevnes «**vesentlig terrenginngrep**» som et slikt inngrep. Om vårt inngrep er vesentlig slik at det er søknadspliktig har jeg svært ved å vurdere – men det er kommunens jobb å vurdere. Terrenginngrep er det jo.
 1. Myndigheten til å avgjøre om et konkret tiltak omfattes av plan- og bygningsloven, og om det er søknadspliktig, er lagt til kommunen. Kommunens vurdering må basere seg på plan- og bygningsloven (pbl.) §§ 1-6 og 20-1, som definerer hva som er et tiltak etter loven.
 2. Bygningslovutvalget^[1] mener det ville være vanskelig å definere en nedre grense for hva slags tiltak som skal omfattes av loven, og konkluderte med at en nærmere grensedragnings må defineres gjennom praksis.^[2] Departementet sluttet seg til utvalgets konklusjon, og uttalte også at det er ønskelig at kommunene konsentrerer sine ressurser om å behandle og følge opp tiltak som har offentlig og samfunnsmessig interesse.^[3]
 3. **Selv om et tiltak ikke omfattes av tiltaksbegrepet i byggesaksdelen, kan det likevel være et tiltak etter plandelen av loven.** Arealplanene og andre bestemmelser i plandelen av plan- og bygningsloven, herunder pbl. § 1-8, vil være bindende for nye tiltak eller utvidelse av eksisterende tiltak etter pbl. § 1-6.
 4. **Eksempler på vesentlig terrenginngrep** (etter pbl. § 20-1) er hovedsakelig tiltak som innebærer omarbeiding av terreng så som gruvevirksomhet, steinbrudd og andre masseuttak, mudring og etablering av kunstig sandstrand, utgraving og oppfylling, bakkeplanering og ellers anlegg av parker og hager mv. Også større nyriddingstiltak, oppdyrkingstiltak, flatehogster m.m. vil kunne omfattes av formuleringen "vesentlig terrenginngrep".
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-28-1-svar-pa-henvendelse-om-soknadsplikt-for-gravetiltak-i-kvikkleireomrader--forholdet-mellom-pbl-kapittel-20-og-vegloven--30/id2609589/>

PLANDELEN

5. **Det er en lavere terskel for hva som regnes som et tiltak etter plandelen** Det er viktig å være klar over at det er en forskjell mellom tiltaksbegrepet etter pbl. § 1-6 og pbl. § 20-1. Tiltaksbegrepet i § 1-6 favner videre enn tiltaksbegrepet i § 20-1. Blant annet oppstiller ikke ordlyden i § 1-6 første ledd første punktum et vesentlighetsvilkår for terrenginngrep. Denne ulikheten innebærer at selv små

terrenginngrep/gravetiltak som ikke omfattes av søknadsplikten etter lovens kapittel 20, likevel vil kunne utløse krav om dispensasjon fra arealplan dersom inngrepet er i strid med eksempelvis hensynssone i plan[1].

6. Jeg ser ingen reguleringsplaner på Store Torungen. I kommuneplanen er Store Torungen «Naturområde» i tillegg til kode 730_22 «Kode 730 = ”båndlagt etter lov om kulturminner. Sjødelen har plan lik all annen sjø «Bruk og vern av sjø- og vassdrag». Arealformålet omfatter friluftsliv, ferdsel, natur og fiske

Det tillates tilrettelegging for friluftsliv i form av offentlige badeflåter, stupebrett, badetrapper og andre badeinstallasjoner. (tatt ut badebøyer)

I 100-metersbeltet langs sjø tillates oppføring av nødvendige bygninger, mindre anlegg og opplag som skal tjene til landbruk, fiske og akvakultur.

Det tillates nyetablering, vedlikehold/repasasjon, flytting og fjerning av navigasjonsinnretninger.

7. www.arendal.kommune.no/tjenester/plan-bygg-og-eiendom/bygge-rive-eller-endre/

Jeg kan ta kontakt med byggesaksvakta for å undersøke om det krever søknad / søknad om dispensasjon.

STATSFORVALTEREN:

5. Vedr. denne veilederen fra Statsforvalteren ser det ut til at vi i tillegg også må søke dispensasjon hos de?

<https://www.statsforvalteren.no/nb/agder/Plan-og-bygg/Arealforvaltning/Skjema-arealforvaltning-/Skjema-arealforvaltning-/>

Veiledning – hvilke dispensasjonssaker skal sendes på høring til Fylkesmannen?

Hvor	Skal på høring	Skal ikke på høring
1. I 100-metersbeltet til sjø	Alle unntatt →	<ul style="list-style-type: none">• Fasadeendring og innløsning av bebygg festetomt.• Riving og gjenoppføring av bygning med samme høyde og størrelse (evt. mindre og lavere).• Kvister, takoverbygg o.l. på eksisterende bygninger der fotavtrykket ikke øker.• Små VA ledninger til enkelthus og hytter som ikke krever irreversible synlige terrenginngrep.• Bruksendring fra bolig til fritidsbolig.
2. I verneområder	Alle tiltak	Ingen
3. Grenser til verneområder	Alle unntatt →	Som i 100-meterbeltet til sjø.

6. Samme lenke har en mal for søknad.

From: Andreassen, Hege Monica <hege.monica.andreassen@hi.no>

Sent: 19 September 2023 10:38

To: Knutsen, Jan Atle <jan.atle.knutsen@hi.no>; Naustvoll, Lars-Johan <Larsjn@hi.no>

Cc: Baardsen, Petter <petter.baardsen@hi.no>; Thormar, Jonas <jonas.thormar@hi.no>

Subject: SV: Trenger litt juristhjelp

Hei,

Jeg har snakket med Jonas, og han holder i dette nå.

Jonas gir meg beskjed når jeg kan gå videre med dette, vi bruker ikke ressurser på det før godkjenningene er på plass.

Hege Monica

Fra: Knutsen, Jan Atle <jan.atle.knutsen@hi.no>

Sendt: torsdag 14. september 2023 16:51

Til: Andreassen, Hege Monica <hege.monica.andreassen@hi.no>; Naustvoll, Lars-Johan <Larsjn@hi.no>

Kopi: Baardsen, Petter <petter.baardsen@hi.no>; Thormar, Jonas <jonas.thormar@hi.no>

Emne: Fwd: Trenger litt juristhjelp

Info

Hvis vi argumenterer for at det ikke er terrenginngrep kan vi kanskje få dispensasjon

Se Pia jurist

Mvh

JA

Sendt fra min iPhone

Videresendt melding:

Fra: "Molaug, Pia Karine Hem" <pia.molaug@statsforvalteren.no>

Dato: 14. september 2023 kl. 15:22:06 CEST

Til: "Knutsen, Jan Atle" <jan.atle.knutsen@hi.no>

Emne: SV: Trenger litt juristhjelp

Hei Jan Atle,

Takk, her er alt bare bra

Det er litt vanskelig å svare helt sikkert, uten å vite mer om aktuelle tiltak ...

Men ut fra det som fremgår av fylkeskommunens vedtak, mener jeg at i alle fall legging av dekkør krever tillatelse, og dispensasjon etter pbl. (ut fra at dette er et tiltak som, slik jeg forstår det, krever terrenginngrep). Mer usikker på om innføring av kabler og vanninntak i eksisterende rørgate, og etablering av instrumentpakke vil kreve tillatelse og dispensasjon ... Men hvis dere først må søke kommunen om tillatelse og dispensasjon for ett tiltak, kan dere jo like gjerne ta med alle tiltakene, så er det opp til kommunen å vurdere dette.

Håper dette ga tilstrekkelig svar.

Pia

Fra: Knutsen, Jan Atle <jan.atle.knutsen@hi.no>
Sendt: torsdag 14. september 2023 14:51
Til: Molaug, Pia Karine Hem <pia.molaug@statsforvalteren.no>
Emne: Trenger litt juristhjelp

Hei igjen. Håper det står bra til med deg Pia !
Vi trenger litt kjapp assistanse i Flødevigen.
Se spørsmål under sendt til Gidske

Mvh
Jan Atle

From: Knutsen, Jan Atle
Sent: torsdag 14. september 2023 11:48
To: 'gidske.houge@arendal.kommune' <gidske.houge@arendal.kommune>
Cc: Andreassen, Hege Monica <hege.monica.andreassen@hi.no>
Subject: Kan du ringe meg ?

Vi har fått tillatelse til å etablere en observasjonsstasjon på Store Torrungen av Agder Fylkeskommune (vedlegg).

Trenger vi også at dette behandles i fht PBL og kommunen

Mvh
Jan Atle Knutsen, 48259794

Agder Fylkeskommune

Kystverket

Deres ref: 21/17061-3

Behov for mindre justeringer vedr dispensasjon fra fredningsbestemmelsene for etablering av «Kystobservatorium Skagerrak» på Torungen – Arendal kommune – Agder Fylke.

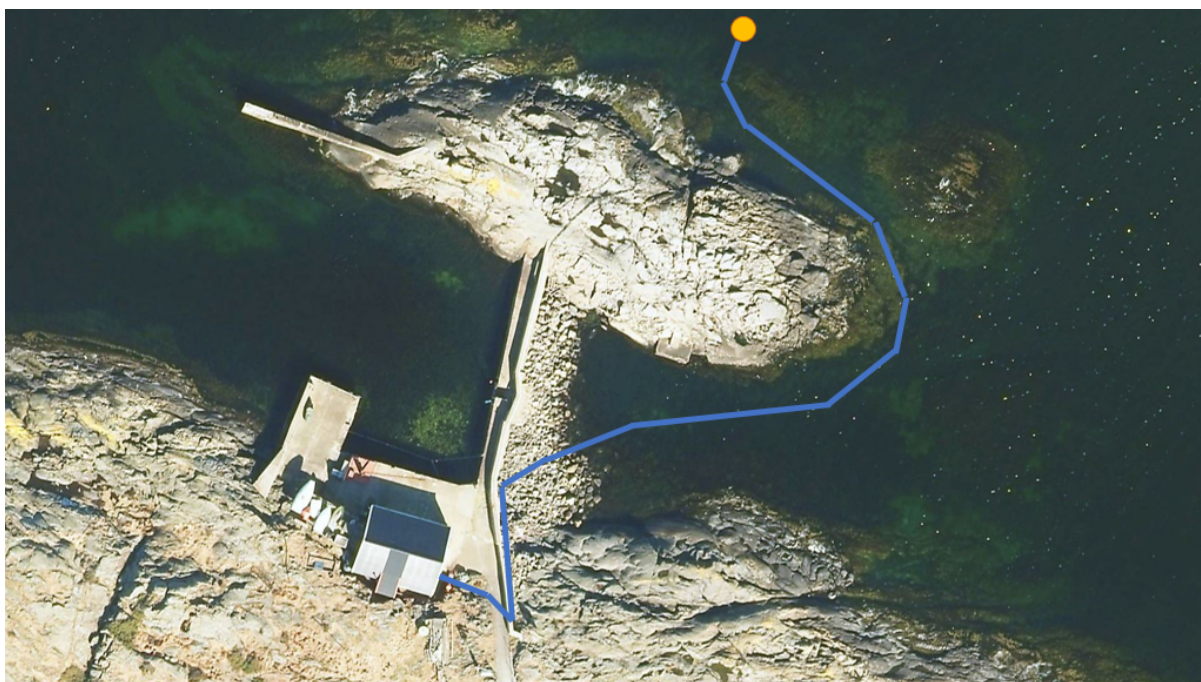
I 2022 har det vært arbeidet med planleggingen av installasjon av «Kystobservatorium Skagerrak». Arbeidet har vært basert på opprinnelig befaring og mulighet for etablering av målepunkt i sjø, kabel-trekk gjennom molo og installering av styringsenhet i sjøbod. Opprinnelig plan ble beskrevet i forbindelse med søknad om dispensasjon fra fredningsbestemmelsene. I etterkant er det foretatt investering i måleinstrument og gjennomført ytterlige 2 befaringer i etableringsfasen. I forbindelse med dette arbeidet har vi avdekket noen utfordringer knyttet til det omsøkte trasen for kabel-trekk mellom målepunkt i sjøen og instrument plassering i sjøbod.

Arbeid under vann anses ikke som et problem og vil kunne etableres på en slik måte at det er lite synlig og sikkert. Det er derimot avdekke flere utfordringer knyttet til gjennomføring i molo og inn til sjøboden. Bilde 1 viser opprinnelig trase. Denne vil medføre flere 90 graders bøy på vanninntaket ved molo og sjøbod, noe som ikke vil være gjennomførbart av hensyn til måleinstrumentet. I den opprinnelige traseen ville kabel-trekk være synlig fra gangvei til sjøbod, da dagen trase ligger åpen over berg (Bilde 2.A). Ved å følge dagens trase vil det være utfordringer knyttet til gjennomføringen i sjøboden. Dette vil måtte utvides, samt at man ikke kan følge traseen pga. vinkling på rør. Her er nok eneste løsning at vi må lage ny gjennomføring som har passe diameter samt går rett gjennom vegg for å unngå vanskelige vinkler (Bilde 2.B).

Gjennomføring i molo var i opprinnelig plan tenkt gjennom eksisterende skap og strømkobling i ende av molo. Også denne gjennomføringen er problematisk for vannrørene, men her er det noe mer plass på utsiden for endring av vinkel.

I forbindelse med befaring gjennomført av Agder-Dykk ble det anbefalt en ny trase for kabel-trekk og vannrør. Her er det indikert en gjennomføring utenfor dagens trase fra molo og inn i hjørne av sjøbod (Bilde 3 og 4). Denne trasen vil muliggjøre trekk av vannrør og kabel-trekk men vil ikke følge eksisterende trase. Vannrøret vi da komme inn i sjøbod omtrent der instrumentering skal plasseres og vi vil dermed unngå rør under dagens dør (Bilde 4). Det vil være behov for å borre nye hull i molo, samt skjære et spor i dekket som vil dekkes til etter at rør er lagt ned. Det vil også være nødvendig å borre seg gjennom grunnmur på sjøbod. Gjennomføring i sjøbod vil kunne legges under bakkenivå og vil dermed ikke være synlig etter tildekking av trase i betongdekket. Det kan muligens kjerneborre denne trasen fra molo til sjøbod/instrumentpakke.

Det søkes herved om justeringer av eksisterende dispensasjon fra fredningsbestemmelsene i valg av trase fra molo til sjøbod, da opprinnelig trase ikke er mulig å benytte med de behov vi har for rør- og kabel-trekk. Arbeidet vil gjennomføres så skånsomt som mulig og minst mulig synlig.

Bilde 1. Opprinnelig trase beskrevet i «Planlagt visuelle inngrep på Torungen»

Bilde 1. A. viser dagens område mellom gangvei og sjøbod. B. viser gjennomføringen (pil)

Bilde 3. Anbefalt trase etter befaring gjennomført av Agder-Dykk. Blå og gul linje vil kunne legges ned i steinfylling. Rød strek (pil) angir anbefalt ny gjennomføring fra utside av molo til sjøbod.

Bilde 4. Anbefalt trase for kabel og rør-trekk fra utside av molo til sjøbod.

Fra: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no]
Sendt: 06.07.2023 12:45:20
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie[jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no]
Kopi: Nordli, Robert Cornels[Robert.Cornels.Nordli@arendal.kommune.no];Marte Eliasson[marte.eliasson@miljodir.no];
Tittel: Vedtak om etablering av sjøfiberkabel i Raet nasjonalpark

Hei,

Vi viser til følgende vedtak i miljøvedtaksregisteret: [Innvilget - Raet nasjonalpark - Arendal - sjøfiberkabel fra Rennesøy til Oslo - oppkobling Eydehavn - Cecon Contracting AS - Tampnet Carrier AS \(miljovedtak.no\)](#)

Vi ble kjent med vedtaket i forbindelse med et [skriftlig spørsmål](#) fra Une Bastholm (MDG) til klima- og miljøministeren, senere besvart av Kommunal- og distriktsministeren.

I nasjonalparkstyrets vurdering står det at *"Det er forvalters vurdering etter samtaler med Kommunal- og Distriktsdepartementet (KDD) at det foreligger en vesentlig samfunnsinteresse i etablering av fiberkabel både for utvikling av næringer, kommunikasjon og sikkerhet."*

Nasjonalparkstyret har fattet vedtaket hjemlet i verneforskriften § 11 som sier *"Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48"*.

Det er Klima – og miljødepartementet, eventuelt Miljødirektoratet, som er riktig instans å rådføre seg til når det gjelder vurderinger etter naturmangfoldloven slik som spørsmålet om "vesentlig samfunnsinteresse" i dette tilfellet. KLD involverer andre berørte departementer ved behov i slike henvendelser, slik at også andre samfunnsinteresser blir ivaretatt.

Det er slik vi ser det uklart om hvilket alternativ i naturmangfoldlovens § 48 styret har fattet sitt vedtak etter. Når det gjelder alternativet *"vesentlig samfunnsinteresse gjør det nødvendig"* forutsetter dette en vurdering av "nødvendighetsvilkåret" i bestemmelsen. Vi kan ikke se at styret har foretatt en slik vurdering i sitt vedtak.

Det vises i vedtaket til at endelig trasé ikke er avklart, men at en kan "sikre at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål eller påvirker verneverdiene nevneverdig". Slik vi forstår vedtaket er det lagt til grunn at også vilkårene i § 48 første alternativ er oppfylt. Det er ikke i tråd med praksis å gi en rammetillatelse som ikke tar stilling til endelig trasé, og det er av vedtaket uklart om endelig trasevalg overlates til tiltakshaver noe som i tilfelle vil være uheldig.

Vi vil ellers peke på at det med vesentlig samfunnsinteresse i naturmangfoldloven § 48 menes tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. Dette kan være for eksempel viktige kommunikasjonsanlegg som flyplasser, jernbaner eller større samferdselsprosjekter. Saker

som har stor lokal interesse eller regional betydning er ikke tilstrekkelig som grunnlag for dispensasjon etter denne bestemmelsen. Vesentlighetskravet innebærer at samfunnsinteressen må være av kvalifisert art. Dersom det lar seg gjøre å ivareta samfunnsinteressen på annen måte, for eksempel ved valg av en annen trasé, er ikke nødvendighetskriteriet oppfylt. Alternative løsninger vil derfor være en sentral del av vurderingen av om nødvendighetskriteriet er oppfylt. Vi viser til veileder M106-2014 "Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter" hvor naturmangfoldloven § 48 er nærmere omtalt. [m106.pdf \(miljodirektoratet.no\)](#)

Vi ber etter dette om at nasjonalparkstyret ved eventuelle senere tilsvarende spørsmål tar kontakt med Klima- og miljødepartementet eller Miljødirektoratet som rette instans.

Hilsen

Ingrid Moe Dahl

seniorrådgiver, seksjon for verneområder

mobil: 414 70 633

ingrid.moe.dahl@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

sentralbord: 73 58 05 00

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2023/1942-13 432.3

Deres ref. «REF»

Dato 21.09.2023

Vurderinger av tiltak jf samfunnsinteresse og fiber i sjø i verneområder

Jeg viser til epost mottatt 6.7.23 (vedlagt).

Forvalterne i de marine verneområdene rundt Oslofjorden/Skagerak har drøftet søknader med fiberkabel i sjø i høst. Vi ser behovet for en overordnet avklaring om hvordan slike omfattende tiltak skal behandles. De ulike styrene har gitt ulike vedtak. Det kommer dessuten inn nye tiltakshavere som søker om nye traseer.

Miljødirektoratet viser til (i eposten) at det er Klima- og Miljødepartementet eventuelt Miljødirektoratet som avgjør om et tiltak faller inn under samfunnsinteresse eller ikke.

Jeg ber miljødirektoratet svare for hvor dette er angitt?

Jeg har sjekket veileder M106 kap 7.5 og der står det tydelig angitt at tiltaket må være nødvendig og av nasjonal betydning. Alternativer, for eksempel annen trase, skal være sjekket ut. Det står ikke at verneområdeforvaltningen skal avklare dette med KLD eller MD. Slik jeg har oppfattet det så ligger ansvaret hos forvalter og verneområdestyret.

I tidligere tilfeller der jeg har forsøkt å spørre MD til råds har jeg fått til svar at MD ikke kan gi råd eller ta stilling til saken fordi MD er klageinstans for vedtaket. De andre verneområdeforvalterne i Oslofjorden har samme erfaring ved rådspørring til MD.

Hvordan skiller denne saken seg fra tidligere saker mtp klageinstans?

Jeg har i forberedelsene av saksfremlegget i søknaden fra CECOM /Tampnet sjekket ut med flere fagfelt (NKOM, Fiskeridirektoratet, Kystverket mfl) og KMD. Jeg fikk tydelig signal fra KMD om at dette var samfunns viktig og noe som bør behandles som dette.

I søknaden er det vist til dokumenter fra KMD som jeg også har sjekket ut.

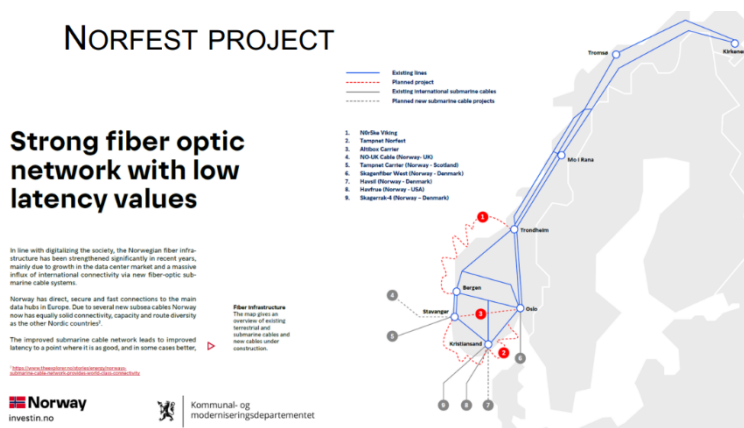

2. Nasjonal data strategi

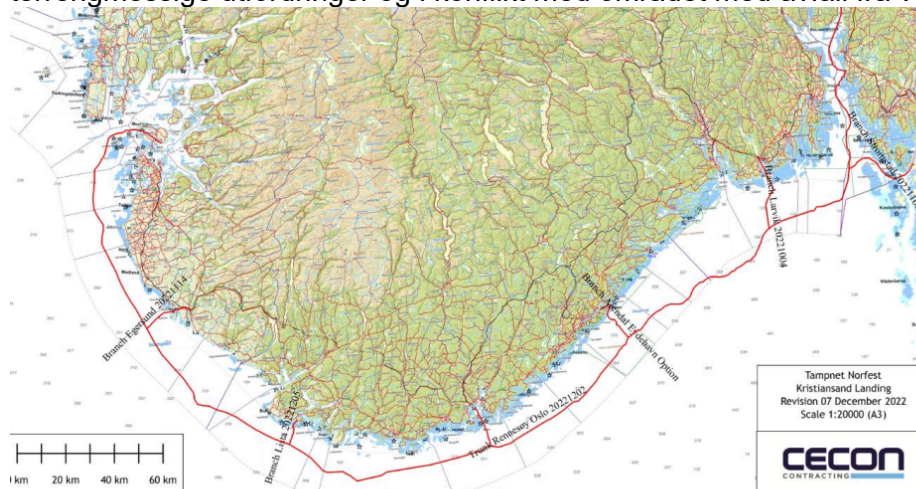
Noreg har eit godt utgangspunkt for å vere eit attraktivt land å investere i, med god og sikker tilgang på fornybar kraft, solid digital infrastruktur, høg kompetanse og stabile rammevilkår. Investeringane i datasenter i Noreg har auka dei siste åra. Regjeringa vil at Noreg skal vere eit attraktivt land å investere i, for datasenter og anna databasert næringsliv, og vil arbeide med tiltak som kan bidra til auka vekst i datasenternæringa framover, samtidig som det blir lagt til rette for at utviklinga skjer på ein berekraftig måte.» Planar/strategi, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, www.regjeringen.no/no/dokumenter/norske-datasenter/id2867155/

[Norske datasenter \(regjeringen.no\)](http://www.regjeringen.no) (lenke fra utsnitt i søknad)

Kartutsnitt fra presentasjon, kart fra KMD (Nå KDD).

Det finnes ingen alternativer på norsk sokkel for å legge kabel fra Oslo til Kristiansand uten å gå igjennom verneområdet. Ved å legge tiltaket utenfor norsk sokkel vil det møte terrengmessige utfordringer og i konflikt med området med avfall fra WW2.

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark

Forvalter Monika Olsen fra Ytre Hvaler NP har også fått søknad og gjort undersøkelser på østsiden av Oslofjorden og kommet til at tiltaket ikke er gitt status som et oppdrag fra KMD (KDD), kun som en «oppfordring» eller «ønsket tiltak» på kommersielt grunnlag. Dette tilsier at fiberkaber ikke av høy nok samfunnsinteresse til å bli utlyst. Skillelinjene her er ukjente for oss forvaltere.

Forvalterne i de marine verneområdene etterspør en nasjonal avklaring på tiltak som omfatter flere regioner og at Miljødirektoratet går mer aktivt inn i dette dersom det er innefor MD sitt mandat. Vi ønsker gode avklaringer og mest mulig samstemt saksbehandling for tiltak i regionen, da et vedtak kan danne presedens for andre tilsvarende saker.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Henvendelse etter vedtak - Raet nasjonalpark - Arendal - sjøfiberkabel fra Rennesøy til Oslo - oppkobling Eydehavn - Cecon Contracting AS - Tampnet Carrier AS
- 2 Innvilget - Raet nasjonalpark - Arendal - sjøfiberkabel fra Rennesøy til Oslo - oppkobling Eydehavn - Cecon Contracting AS - Tampnet Carrier AS
- 3 Saksframlegg med vedtak

Kopi til:

Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDALE
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND

Fra: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no]
Sendt: 06.07.2023 12:45:20
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie[jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no]
Kopi: Nordli, Robert Cornels[Robert.Cornels.Nordli@arendal.kommune.no];Marte Eliasson[marte.eliasson@miljodir.no];
Tittel: Vedtak om etablering av sjøfiberkabel i Raet nasjonalpark

Hei,

Vi viser til følgende vedtak i miljøvedtaksregisteret: [Innvilget - Raet nasjonalpark - Arendal - sjøfiberkabel fra Rennesøy til Oslo - oppkobling Eydehavn - Cecon Contracting AS - Tampnet Carrier AS \(miljovedtak.no\)](#)

Vi ble kjent med vedtaket i forbindelse med et [skriftlig spørsmål](#) fra Une Bastholm (MDG) til klima- og miljøministeren, senere besvart av Kommunal- og distriktsministeren.

I nasjonalparkstyrets vurdering står det at *"Det er forvalters vurdering etter samtaler med Kommunal- og Distriktsdepartementet (KDD) at det foreligger en vesentlig samfunnsinteresse i etablering av fiberkabel både for utvikling av næringer, kommunikasjon og sikkerhet."*

Nasjonalparkstyret har fattet vedtaket hjemlet i verneforskriften § 11 som sier *"Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48"*.

Det er Klima – og miljødepartementet, eventuelt Miljødirektoratet, som er riktig instans å rådføre seg til når det gjelder vurderinger etter naturmangfoldloven slik som spørsmålet om "vesentlig samfunnsinteresse" i dette tilfellet. KLD involverer andre berørte departementer ved behov i slike henvendelser, slik at også andre samfunnsinteresser blir ivaretatt.

Det er slik vi ser det uklart om hvilket alternativ i naturmangfoldlovens § 48 styret har fattet sitt vedtak etter. Når det gjelder alternativet *"vesentlig samfunnsinteresse gjør det nødvendig"* forutsetter dette en vurdering av "nødvendighetsvilkåret" i bestemmelsen. Vi kan ikke se at styret har foretatt en slik vurdering i sitt vedtak.

Det vises i vedtaket til at endelig trasé ikke er avklart, men at en kan "sikre at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål eller påvirker verneverdiene nevneverdig". Slik vi forstår vedtaket er det lagt til grunn at også vilkårene i § 48 første alternativ er oppfylt. Det er ikke i tråd med praksis å gi en rammetillatelse som ikke tar stilling til endelig trasé, og det er av vedtaket uklart om endelig trasevalg overlates til tiltakshaver noe som i tilfelle vil være uheldig.

Vi vil ellers peke på at det med vesentlig samfunnsinteresse i naturmangfoldloven § 48 menes tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. Dette kan være for eksempel viktige kommunikasjonsanlegg som flyplasser, jernbaner eller større samferdselsprosjekter. Saker

som har stor lokal interesse eller regional betydning er ikke tilstrekkelig som grunnlag for dispensasjon etter denne bestemmelsen. Vesentlighetskravet innebærer at samfunnsinteressen må være av kvalifisert art. Dersom det lar seg gjøre å ivareta samfunnsinteressen på annen måte, for eksempel ved valg av en annen trasé, er ikke nødvendighetskriteriet oppfylt. Alternative løsninger vil derfor være en sentral del av vurderingen av om nødvendighetskriteriet er oppfylt. Vi viser til veileder M106-2014 "Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter" hvor naturmangfoldloven § 48 er nærmere omtalt. [m106.pdf \(miljodirektoratet.no\)](#)

Vi ber etter dette om at nasjonalparkstyret ved eventuelle senere tilsvarende spørsmål tar kontakt med Klima- og miljødepartementet eller Miljødirektoratet som rette instans.

Hilsen

Ingrid Moe Dahl

seniorrådgiver, seksjon for verneområder

mobil: 414 70 633

ingrid.moe.dahl@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

sentralbord: 73 58 05 00

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2023/1942-7

Deres ref. «REF»

Dato 14.03.2023

Vedtak Søknad om fiberkabel gjennom Raet NP 4nm og tilkobling Eydehavn

Jeg viser til søknad om fiberkabel på tvers av Raet NP på 4 nm, og landtilkobling via Tromlingene- Gitmertanger til Eydehavn i Raet NP. I forbindelse med søknaden har det vært flere presentasjoner og drøftingsmøter med forvalterfør styret behandlet saken 3.3.23.

Det er innvilget en rammetillatelse for tiltaket med vilkår. Tiltakshaver må lese vilkårene nøye og følge anvisninger fra forvalter og Havforskningsinstituttet.

Vi ser frem til et godt samarbeid og tilgang på ny informasjon om havbunnen i Raet NP.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

1 Saksframlegg med vedtak

Mottakere:

CECON CONTRACTING AS	Nedre Vollgate 1	0158	OSLO
Chris Solheim Allen			
NORFEST AS	Torggata 5	0181	OSLO
Chris Solheim Allen			

Kopi til:

Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Statsforvalteren i Agder			
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND

Raet
nasjonalpark

Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	5/23	03.03.2023

Søknad om fiberkabel gjennom Raet NP 4nm og tilkobling Eydehavn

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i verneforskriften § 11 tillatelse innenfor en avgrenset ramme til nedleggelse av fiberkabel tvers over verneområdet 4 nautiske mil fra land og fra 4nm og inn til Tromlingene og Gitmertangen.

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

- Tiltaket etableres i tråd med kart vedlagt søknad og innenfor en ramme på +/- 100 meter fra foreløpig trase jf vedlagt kart.
- Hovedkabelen kan legges på ca 400 meters dyp 4 nm fra fastlandet jf kart.
- Tilførselskabel fra fastlandet kan legges fra hovedkabel (4nm) kan legges fra 400 meters dyp og inn mot Tromøy. Den skal legges i kløft rett nordøst for Tromlingene og Brenningenepå ca 80 meter dyp, følge utsiden av tromøy nordøstover og runde Gitmertangen.
- Kartlegging i forkant (mars-april 2023) skal finne trase som sikrer gode havbunnsforhold for nedspyling og som unngår kulturminner, biologisk viktige områder og geologisk viktige områder.
- Sjøkabel kan legges nedspylt i sedimenter inntil 150 cm under havbunn.
- Sjøkabelen skal legges i tidsrommet september-april for å unngå forstyrrelser på havbunn i vekstsesong.
- Graving skal foregå så skånsomt som mulig og det skal brukes stedegeen masse dersom tildekking er nødvendig.
- Rullestein tilbakeføres i traseer
- Alt avfall fra traseen skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak. Det oppfordres til et samarbeid med HI og Green-bay.

- Frakt og tilkjøring av materialer skal foregå så skånsomt som mulig uten å skade vegetasjon og geologi.
- Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt.
- Det skal sendes inn en rapport med bilder etter fullført tiltak.
- Videoopptak, scanninger og kartlegginger over havbunnen skal gjøres tilgjengelig for forskning og forvaltning.

Søker har tilbudt å kartlegge områder etter forvaltningens ønske mens de er i området i mars-april. Forvalter avklarer behovet med pågående prosjekter i regi av Havforskningsinstituttet, men det er aktuelt å undersøke Sone C Trålforbud (de to nærmeste områdene).

Det gjøres oppmerksom på at tiltaket kan kreve behandling etter annet lovverk.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksprotokoll i Raet nasjonalparkstyre - 03.03.2023

Behandling

Vedtak

Styret har vedtatt forvalters innstilling med følgende tillegg: Ekstra kartlegginger og undersøkelser er aktuelt i hele nasjonalparken.

Saksopplysninger

Tampnet AS og Cecon Contracting AS søker om tillatelse til å legge fiberkabel gjennom Raet nasjonalpark på vegne av Norfest. Kontaktpersoner er Geir Holmer and Chris Solheim Allen.

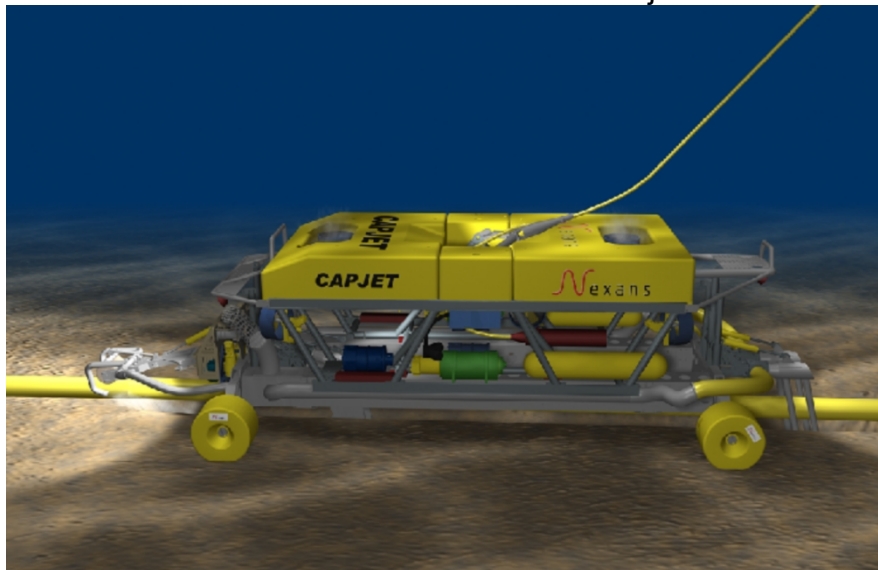
Kabelen er 21/28 mm tykk og søkes lagt tvers over nasjonalparken 4 nautiske mil (nm) fra fastlandet og ca 400 meters dyp. I tillegg søkes det om å lege en påkoblingskabel (samme dimensjon) inn mot Tromøy og rundt Gitmertangen for fastlandsforbindelse ved Eydehavn.

Fiberkabelen skal legges ned i sedimentene på ca 150 cms dybde og skal spyles ned med en vannjetdrevet undervannsdroner. Spylegrøften er på ca 26 cm. Dronen har en navigeringsradius på 5 m.

Søknaden inkluderer en ønsket trase, men det vil gjøres en kartlegging med blant annet Sub bottom profiler (SBP), sidescan sonar og multistråle ekkolodd fra ROV. ROV modellen som brukes heter Sperre SUB-Fighter med lys og HD camera.

Traseen vil undersøke type sedimenter på havbunnen og eventuelle artssamfunn eller naturtyper. Det er særlig morenemasser med stein og hardbunn som er utfordrende.

Nedleggingen vil foregå med skipet Edda Fjord, der kabelen nedsenkes med et lodd og så spyles ned av en ROV med «sverd» med vanddyser. Ved sandbunn vil traseen lukkes nesten umiddelbart (innen få dager), mens ved leire/slam så kan det ta noe lengre tid. Nedspylingen sikrer at fiberkabelen ikke havner i konflikt med fiskeri eller dregging, og metoden med nedspyling med vanddyser gir svært lite påvirkning av havbunnen. Spylegrøften er 26 cm bred, og CapJet ROV har liten påvirkning på havbunnen ettersom den drives frem av vannjet. ROV veier 300-600 kg.

I indre deler av farvannet vil et mindre fartøy benyttes, eventuelt vil kabelen flytes inn til land ved hjelp av luftputer.

Fiberkabelen går fra Stockholm-Gotland- Strømstad-Moss- Oslo – Larvik-Arendal-Lista- Egersund- Renensøy. Den vil gå igjennom verneområdene Kosterhavet NP (Sverige), Ytre Hvaler, Raet NP og Lista LVO.

Undersøkelsene på sjøbunn starter i Rennesøy 8.mars og fortsetter i ca 6-8 uker østover. Nedleggingen av fiberkabelen vil starte opp juli 2023 og de regner med å være i Raet NP ca oktober 2023.

Som en del av kartleggingen vil multisonardata, SBP og videopptak av bunnen gjøres tilgjengelig for forskning og forvaltning. De har også tilbudt seg å gjøre kartlegginger i aktuelle områder som et avbøtende tiltak på møte 26.2.23.

I søknaden har de lagt frem vurderinger basert på naturmangfoldloven § 8-12. Vedlagt ligger søknad og to kart.

Søker er opptatt av at kabelen ikke skal være i konflikt (risiko) med friluftsliv (ankring) og fiskeri (trål). Ved behov kan de være aktuelt å dekke til kabelen med grus der man ikke oppnår ønsket grøftedyp – for eksempel i områder med hardbunn. Dette ønsker de å unngå så langt mulig, da kabelen ligger mye tryggere nedgravd. For å finne optimal trase som både har ønsket bunntype og for å navigere bort fra eventuelle

Det har vært presentasjon av tiltaket på styremøtet 19.11.22 og forvalter hadde møte med ansvarlige søkere fra Cecon og Tampnet 24.2.23.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Verneforskriften § 3 pkt. 1.1 Vern mot inngrep i landskapet
Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger (...) Forvaltningsmyndigheten kan etter § 3 fjerde ledd bokstav l) gi tillatelse til; innlegging av strøm, vann og avløp til boliger og fritidsboliger, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

Forvaltningsmyndigheten vurderer at omsøkte tiltak ikke faller inn under disse spesifiserte unntaksbestemmelsene. Tiltaket må dermed vurderes etter den særskilte unntaksbestemmelsen i verneforskriften § 11:

§ 11. Generell dispensasjonsbestemmelse

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom

sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurderinger

Det er forvalters vurdering etter samtaler med Kommunal- og Distriktsdepartementet (KDD) at det foreligger en vesentlig samfunnsinteresse i etablering av fiberkabel både for utvikling av næringer, kommunikasjon og sikkerhet.

Verneverdiene i området er stort sett ukjente ettersom ingen systematiske kartlegginger er gjort utenfor den kystnære sonen. I den kystnære sonen er det kartlagt naturtyper etter håndbok 13 i 2008 og det er kartlagt gyteområder for torsk.

Det er kartlagt rekefelt, men dette er i pelagiske områder. En del artsregistreringer i artsdatabankens kart viser pigghå (VU), ål (CR) torsk, dvergulke, flekket fløyfisk, havabbor, havkaruss, lange, havbrasme, hyse, kolmule, hvitting og tykkleppet multe. Området er gjenstand for tråling etter reker.

Søker har lagt til grunn at området skal kartlegges nøye før man fastsetter endelig trase med tanke på å unngå verneverdier og for å finne egnete bunnsedimenter.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8 nml) er dermed svakt på det nåværende tidspunkt, men vil bli svært godt som følge av kartlegginger som tiltakshaver vil gjøre for å finne egnet trase. Som en forutsetning av innhenting av kunnskap så vil føre-var prinsippet tillegges liten vekt (§ 9 nml).

Samlet belastning på verneverdiene (§ 10 nml) er ukjent, men det er i følge KDD liten sannsynlighet for tilsvarende tiltak. Ved å finne en trase som omgår eventuelle viktige verneverdier vil belastningen minimeres så langt mulig. Eventuelle kostnader knyttet til miljøforringelser skal dekkes av tiltakshaver jf nml § 11, dette gjelder for eksempel opprydding av trase. Omsøkt tiltak anses i dette tilfellet, som i tråd med prinsippet om å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder ettersom dette er mest mulig skånsom teknologi tilgjengelig (utsagn fra søker) jf nml § 12.

Gjennom vilkår og nøye planlegging av trase etter kartlegging kan man sikre at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål eller påvirker verneverdiene nevneverdig. Det er dessuten en vesentlig samfunnsinteresse i utvikling av fibernetter.

Konklusjon

Forvalter anbefaler Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde å gi tillatelse med vilkår til ramme for omsøkt tiltak med hjemmel i verneforskriften § 11.

Raet nasjonalparkstyre
Postboks 504
4804 ARENDAL

Trondheim, 03.11.2023

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/3882

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid

Vurderinger av fiberkabler i sjø etter naturmangfoldlovens bestemmelser om vesentlig samfunnsinteresse

Vi viser til brev fra Raet nasjonalparkstyre v/nasjonalparkforvalter 21. september 2023 med spørsmål om vurderinger av søknader om fiberkabler i sjø i verneområder. I brevet bes det om en overordnet avklaring av hvordan slike omfattende tiltak skal behandles.

Spørsmål om dispensasjon til tiltak som ikke er regulert i den enkelte verneforskrift vurderes etter naturmangfoldloven § 48. Denne bestemmelsen åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon dersom det *"ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig"*.

Myndigheten til å fatte vedtak ligger hos forvaltningsmyndigheten for det enkelte verneområdet. Siden Miljødirektoratet er klageinstans for vedtak i verneområder, kan vi ikke gå inn i konkrete vurderinger i enkeltsaker mens saken ligger hos forvaltningsmyndigheten til behandling. Dersom vi gjør konkrete vurderinger, for eksempel om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, vil dette kunne føre til inhabilitet ved en eventuell senere klagebehandling i saken, og svekke prinsippet om to-instansbehandling.

Vår rolle som overordnet forvaltningsmyndighet er imidlertid å gi generelle retningslinjer og veiledning om regelverket, blant annet naturmangfoldloven § 48. Når vi fatter vedtak i en klagesak, gjelder vedtaket kun den aktuelle saken. Men vurderingene som gjøres, for eksempel av hvordan bestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 skal forstås, vil være førende for andre lignende saker.

Hva som er en samfunnsinteresse eller er samfunns viktig kan vurderes ulikt av ulike myndigheter og etter ulike regelverk. Når begrepet "vesentlig samfunnsinteresse" er brukt i naturmangfoldloven, er det denne lovens forarbeider som legges til grunn for hva begrepet omfatter.

Det fremgår av forarbeidene og veiledningen til bestemmelsen at en med "vesentlig samfunnsinteresse" mener tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. I tillegg er det et vilkår i naturmangfoldloven at tiltaket er nødvendig. I denne vurderingen er alternative løsninger sentralt, for eksempel trasévalg.

Selv om andre myndigheter legger til grunn at et tiltak er samfunnsviktig eller har stor lokal eller regional betydning kan en vurdering etter naturmangfoldloven og forarbeidene til loven likevel medføre at tiltaket ikke oppfyller vilkårene i naturmangfoldloven om å være en "vesentlig samfunnsinteresse".

Myndighet etter naturmangfoldloven er Klima- og miljødepartementet. Det innebærer at det er Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet som avgjør (gjennom generelle retningslinjer eller konkret i en klagesak) hva som ligger i begrepet "vesentlig samfunnsinteresse" i naturmangfoldloven § 48. Se nærmere om dette i veilederen "Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter M106-2014) kap. 1.1 og 7.5.

Miljødirektoratet kan kontaktes for veiledning om lovtolkning og retningslinjer. Når det gjelder tiltak som omfatter flere regioner mener vi det er hensiktsmessig med kontakt mellom aktuelle forvaltere for å få en mest mulig samstemt saksbehandling. Vurderingen av om et tiltak er "vesentlig samfunnsinteresse" vil kunne ha presedens for andre tilsvarende saker når tiltaket omfatter et større område. Samtidig følger det av naturmangfoldloven § 48 at det må gjøres en konkret vurdering av nødvendighetsvilkåret i det enkelte verneområdet.

Hilsen
[Miljødirektoratet](#)

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Tone Lise Alstad Eid
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I AGDER

Postboks 504

4804

ARENDAL

**Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark**

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
fmavpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/raet>

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2021/4741-0 432.3

Deres ref. «REF»

Dato 10.11.2023

Svar på klage - Raet nasjonalpark - Arendal 210/1 - Hoveodden - brygge - Hove drifts- og utviklingselskap AS

Jeg viser til klager innsendt fra Naturvernforbundet i Arendal og Bevar Hoveodden i f m vedtak i sak 2021/4741 om utvidelse av midlertidig dispensasjon for flytebrygger på bryggene ytterst på Hoveodden.

I etterkant av nasjonalparkstyrets behandling har Statsforvalteren i Agder konkludert i henhold til plan og bygningsloven med at

1. Flytebrygger er ikke tillatt
2. Landgang og pelebrygge er ikke gitt ferdigattest og er dermed ikke godkjent. Disse er gitt en midlertidig dispensasjon frem til 1.12.2025 med vilkår.

I lys av vedtaket fattet av SFAG så vil flytebryggene fjernes (Arendal kommune har fulgt opp med å kreve disse fjernet innen 7.desember 2023).

Grunnlaget for å påklage vedtaket faller dermed bort og jeg kommer til å sette klagen som besvart med dette brevet.

Jeg minner om at landgang og pelebrygge var etablert før vernetidspunktet og dermed ikke kan behandles etter verneforskriften, men deler av tiltaket ble gitt dispensasjon etter verneforskrift for Raet LVO av Statsforvalteren i 2011.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakere:

**Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark**

NATURVERNFORBUNDET
ARENDAL
FORENINGEN BEVAR
HOVEODDEN
BIRDLIFE NORGE

Postboks 20

c/o Helene Thorstensen
Sandnesøyren 5
Sandgata 30B

4801 ARENDAL

4812 KONGSHAVN

7012 TRONDHEIM

ARENDALE KOMMUNE

Postboks 123
4891 GRIMSTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon

Malin Lorentzen-Lund, 38 17 62 57

Arendal kommune. Statsforvalterens behandling av klage over varig og midlertidig dispensasjon for bryggeanlegg, på gnr. 210 bnr. 1, Hoveodden 200

Vi viser til kommunens oversendelse mottatt her 27.01.2023. Vi beklager den lange saksbehandlingstiden.

Kommunens vedtak om midlertidig dispensasjon for flytebrygge omgjøres og avslås.

Vedtaket om varig dispensasjon for landfast brygge (gangbro og pelebrygge) omgjøres delvis, slik at det gis midlertidig dispensasjon frem til 01.12.2025 på vilkår som fastsatt av kommunen.

Sakens bakgrunn og Statsforvalterens myndighet

Saken gjelder søknad datert 04.06.2021 fra Pollen Bygg og Eiendom AS ved Niels R. Kaastrup Nielsen (heretter Pollen Bygg) på vegne av Hove Drifts- og utviklingsselskap AS (HDU) om dispensasjon og tillatelse til etablering av bryggeanlegg. Det ble søkt om varig dispensasjon fra arealformål bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone, for den landfaste delen av brygga inkludert gangbro ut til pelebryggen, og om midlertidig dispensasjon for flytebrygge utlagt fra pelebrygga og rampe/treplattung festet til brygge. Det ble også søkt om utlegging av moringer for fortøyning. Kommunen innvilget søknaden om dispensasjon og søknaden om rammetillatelse i møte den 24.11.2021. Vedtaket ble påklaget av Naturvernforbundet i brev av 08.12.2021.

Statsforvalteren behandlet klagen i vedtak den 28.03.2022. Vi opphevet kommunens vedtak og sendte saken tilbake til kommunen for ny behandling, da vi fant at det manglet søknad om og innvilgelse av dispensasjon også fra landbruks-, natur- og friluftformålet (LNF-formålet) i kommuneplanen og fra byggeforbudet i pbl. § 1-8 andre ledd.

Pollen Bygg sendte i e-post den 03.05.2022 inn ny og utfyllende dispensasjonssøknad. Kommunen behandlet søknaden i møte den 07.12.2022, hvor det ble fattet følgende vedtak:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 19-2 avslås søknad om dispensasjon fra arealformål i sjø, LNF-formål og § 1-8 for moringer og rampe/platting.

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 19-2 innvilges dispensasjon fra arealformål i sjø, LNF-formål og § 1-8 for landfast brygge/gangbro/pelebrygge med følgende vilkår:

- Ved landdelen/start av landfast brygge/gangbro skal det skiltes med «offentlig brygge». Minimumsstørrelse på skilt: 0,3 x 0,3 meter.*
- Det skal skiltes med både (1) «offentlig brygge» og (2) «fortøyning forbudt» på ytterste del/pelebrygga. Hvert av skiltene skal ha en minimumsstørrelse på 0,3 x 0,3 meter. Dersom (1) og (2) samles på ett skilt skal størrelsen på skiltet være minimum 0,4 x 0,4 meter.*

Vilkår for dispensasjon skal være oppfylt innen 2 måneder fra vedtaksdato.

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 19-2 innvilges midlertidig dispensasjon fra arealformål i sjø, LNF-formål og § 1-8 for flytebrygge, med følgende vilkår:

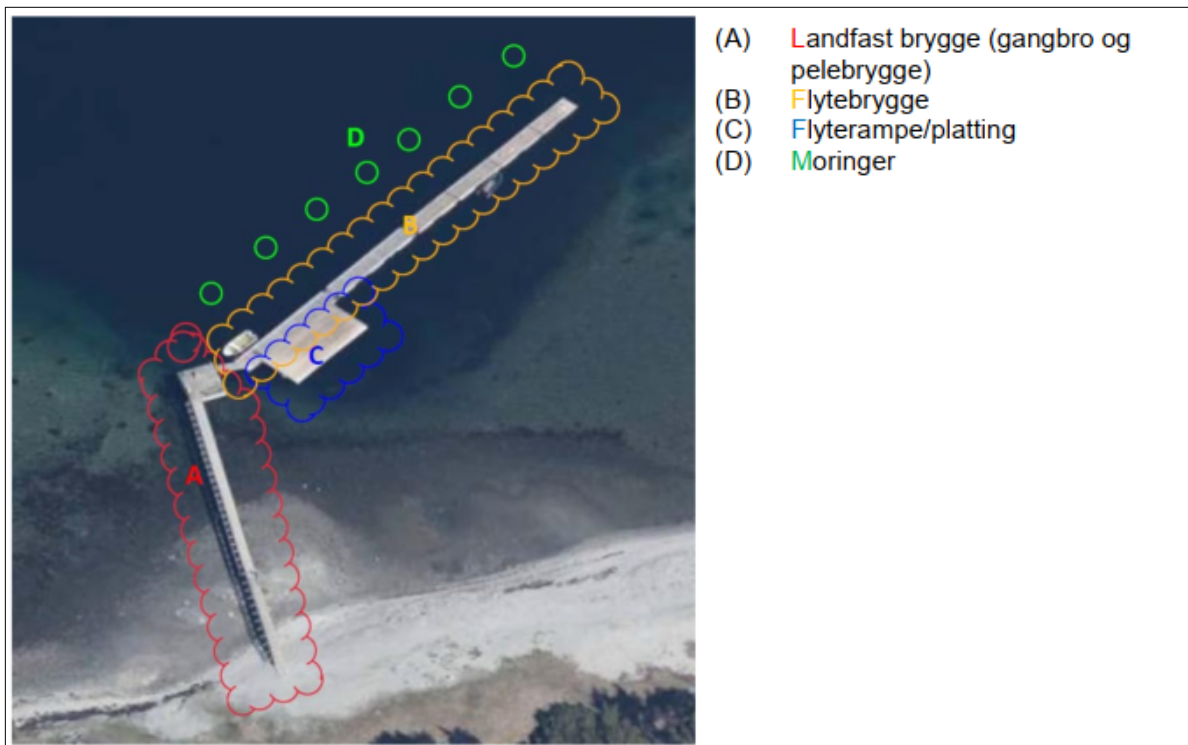
- Flytebryggen skal skiltes som offentlig brygge. Skilt skal plasseres på yttersiden av hvert flyteelement, på begge sider. Minimumslengde på skilt lik 1 meter.
- Flytebryggen skal skiltes med forbud mot ankring/dregging. Det skal minimum oppføres 3 stående skilt, jevnt fordelt på flytebryggen. Størrelsen på skiltene skal minimum være 0,4 x 0,4 meter og forbudet skal fremgå av begge sider.

Vilkår for dispensasjon skal være oppfylt innen 2 måneder fra vedtaksdato.

Dispensasjonen gjelder i 2 år fra vedtaksdato.

Ønske om at det kommer en tiltaksplan for bryggeanlegget i god tid før dispensasjonen utløper.

Vi finner det hensiktsmessig å vise til følgende illustrasjon fra kommunens saksfremstilling:

Det ble altså innvilget varig dispensasjon for A og midlertidig dispensasjon for B, mens søknaden om dispensasjon for tiltak C og D ble avslått.

Vedtaket om dispensasjon for landfast brygge (gangbro og pelebrygge, tiltak A) og flytebrygge (tiltak B), ble påklaget av Naturvernforbundet ved Jørgen Ubisch den 17.12.2022 og av organisasjonen Bevar Hoveodden ved Helene Thorstensen den 04.01.2023.

Kommunen behandlet klagene i møte den 25.01.2023. Klagene ble ikke tatt til følge. Saken ble deretter oversendt Statsforvalteren for endelig avgjørelse.

Statsforvalteren forutsetter at partene er kjent med sakens dokumenter og gir derfor ikke ytterligere saksreferat. Vi viser til kommunens innstilling og sakens øvrige dokumenter.

Klagesaken behandles etter delegert myndighet fra Kommunal- og regionaldepartementet/Miljøverndepartementet. Statsforvalteren kan prøve alle sider av saken, og herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven (fvl.) § 34 andre ledd. Statsforvalteren kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til kommunen til helt eller delvis ny behandling, jf. fvl. § 34 fjerde ledd.

Statsforvalterens vurdering

Klagefrist og klagerett

Kommunen har vurdert at Naturvernforbundet har rettslig klageinteresse, og at det er uten betydning for resultatet i saken om klagen fra Bevar Hoveodden avvises eller tas til behandling, ettersom den er tilnærmet identisk med klagen fra Naturvernforbundet. Statsforvalteren har ingen merknader til kommunens vurdering. Klagen er fremsatt innenfor klagefristen.

Sakens opplysning

Saken anses tilstrekkelig opplyst etter fvl. § 17, og Statsforvalteren finner derfor å kunne avgjøre den på grunnlag av de opplysningene som foreligger. Statsforvalteren finner det ikke nødvendig å foreta befaring, da de faktiske forholdene er forsvarlig belyst med kart og flyfoto.

Søknadsplikt

Etablering av landfast brygge (gangbro og pelebrygge) og utlegging av flytebrygge fra denne er søknadspliktig etter pbl. § 20-2 jf. § 20-1 første ledd bokstav a.

Vi bemerker at tiltakene allerede er utført, og kommunen har i tråd med praksis gitt tiltakshaver anledning til å søke om ettergodkjenning. Saken må da vurderes som om arbeidene ikke var utført.

Plan- og bygningsmyndighetenes kontrollfunksjon

Plan- og bygningsmyndighetene skal kontrollere at søknadspliktige tiltak ikke strider mot bestemmelser i eller i medhold av plan- og bygningsloven. Hvis tiltaket ikke er i strid med slike bestemmelser, har tiltakshaver krav på å få tillatelse til omsøkt tiltak, jf. pbl. § 21-4 første ledd første punktum.

Plansituasjonen og vurdering av om tiltaket er i strid med gjeldende arealplan og byggeforbudet i pbl. § 1-8

Eiendommen er uregulert, men var på tidspunktet for kommunens vedtak omfattet av kommuneplanen vedtatt 24.05.2019, dvs. at plangrunnlaget er det samme som ved vår forrige behandling av saken. Som det fremgår av vedtaket er omsøkte bryggeanlegg i strid med og krever dispensasjon fra LNF-formålet på land og arealformålet bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone i sjø, jf. kommuneplanbestemmelsene kap. 2 pkt. 11 der arealformålet er spesifisert til å omfatte friluftsliv, ferdsel, natur og fiske, men ikke akvakultur. For sistnevnte arealformål bemerker vi for ordens skyld at vi i forrige vedtak påpekte at selv om det anføres at bryggeanlegget skulle være ment som en tilrettelegging for friluftslivet, vil et bryggeanlegg av den karakter og størrelse som det her er søkt om vanskelig være i samsvar med de øvrige hensyn arealformålet dekker, som natur, fiske og ferdsel i sjø.

Som vi også konkluderte med ved vår forrige behandling av saken, er det her ikke fastsatt byggegrenser rundt omsøkte bryggeanlegg i kommuneplanen, og bryggeanlegget er heller ikke klart og entydig inntegnet i planen. Da gjelder byggeforbudet i pbl. § 1-8 andre ledd, og tiltaket er også i behov for dispensasjon fra byggeforbudet.

Vilkårene for dispensasjon

Pbl. § 19-2 gir hjemmel til å gi varig eller midlertidig dispensasjon når følgende vilkår i andre ledd første og andre punktum er oppfylt:

Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, blir vesentlig tilsidesatt. Fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulemperne.

Dispensasjonsbestemmelsens rettslige innhold er utdypet i lovforarbeidene.¹ Ordlyden i bestemmelsen er blitt revidert siden lovens ikrafttredelse, men vurderingen som skal foretas etter dispensasjonsvilkårene er i all hovedsak videreført.²

Fra forarbeidene siteres også følgende som særskilt gjelder ved dispensasjon fra planer:

Avvik fra arealplaner reiser særlige spørsmål. De ulike planene er som oftest blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess og er vedtatt av kommunens øverste folkevalgte organ, kommunestyret. Planene omhandler dessuten konkrete forhold. Det skal ikke være en kurant sak å fravike gjeldende plan.

Dispensasjoner må heller ikke undergrave planene som informasjons- og beslutningsgrunnlag. Ut fra hensynet til offentlighet, samråd og medvirkning i planprosessen, er det viktig at endringer i planer av betydning ikke skjer ved dispensasjoner, men behandles etter reglene om kommuneplanlegging og reguleringsplaner. Innstramningen er likevel ikke til hinder for at det f.eks. dispenseres fra eldre planer som ikke er fullt utbygget, og der reguleringsbestemmelsene er til hinder eller direkte motvirker en hensiktsmessig utvikling av de gjenstående eiendommene.

Partenes anførsler

Klagerne anfører i korte trekk at vilkårene for dispensasjon ikke er oppfylt, hverken for pelebrygge eller flytebrygge, og at vurderings- og begrunnelsesplikten etter naturmangfoldloven (nml.) § 7 heller ikke er oppfylt. Dette begrunnes bl.a. med manglende funksjon/nytte ved brygga pga. vær og vindforhold på stedet, kort ferjesesong samt lite bruk av ferjen. Videre anføres den samlede belastningen på naturmangfoldet og rødlistede fugler å bli for stor, og bruk av flytebrygga vil kunne påvirke ålegraslokaliteten på stedet både gjennom båter på svai og bruk av dregg samt påvirkning på lysforhold. Det vises også til at ålegress har forsvunnet det siste året, men at man ikke har undersøkt hvorfor dette har skjedd og at kunnskapsgrunnlaget dermed er mangelfullt og flytebrygga må fjernes pga. føre var-prinsippet. Det anføres videre at kommunen burde krevd reguleringsplan fordi bryggene ikke bare er enkelt tilretteleggingstiltak for allment friluftsliv. Kommunens vedtak anføres også å mangle den påkrevde «kan-vurderingen» etter pbl. § 19-2 første ledd.

HDU viser i kommentar til klagen til at merknadene i klagen i all hovedsak er vurdert og konkludert gjennom søknadsbehandling i Raet nasjonalpark og etterfølgende klagebehandling hos Miljødirektoratet. Forholdet til nml. anføres å være fullt belyst der. Bryggeanlegget anføres videre å ha en viktig funksjon både for ferjer, skyss av elever ifm. leirskole, og søker har ikke observert at værforhold har stoppet ferjeanløp på brygga. Det anføres at brygge på stedet er nødvendig, og at nåværende brygge ikke bør fjernes før fremtidig løsning for dette er bestemt. Det er et ønske om å legge til rette for at trafikk på sjø kan avlaste biltrafikk.

Statsforvalterens vurdering av dispensasjonsspørsmålet

Statsforvalteren viser innledningsvis til at LNF-formål skal ivareta hensynet til landbruk, natur og/eller friluftsliv. Det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn den som har direkte tilknytning til landbruk, eller evt. enkel tilrettelegging for friluftsliv. Arealene skal ellers forbli ubebygget. Byggeforbudet i pbl. § 1-8 andre ledd skal, ivareta hensynet til natur, miljø, landskap, allmennhetens interesser i friluftsliv med blant annet oppholds- og ferdselsmuligheter, samt kulturmiljø. Om strandsonevernet uttales følgende i lovforarbeidene:³

Det er et nasjonalt mål at strandsonen skal bevares som natur- og friluftsområde tilgjengelig for alle. Regjeringen ønsker en strengere og mer langsiktig strandsoneforvaltning. Det er derfor nødvendig med en streng praksis ved behandlingen av dispensasjoner i 100-metersbeltet langs sjøen. Forbudet i § 1-8 mot bygging i 100-metersbeltet langs sjøen veier tungt. Det skal svært mye til før dispensasjon kan gis til bygging her, spesielt i områder med stort utbyggingspress.

¹ Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) på s. 242

² Prop. 169 L (2020-2021) s. 22 flg.

³ Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 243

Når det gjelder arealformålet i sjø har kommunen vist til at dette er et flerbruksområde som skal sikres for friluftsliv, ferdsel, natur og fiske. Videre skal det vernes om/sikres områder med særlige naturkvaliteter. Kommunen viser til at arealformålet må ses i sammenheng med § 1-8 annet ledd som gir et alminnelig byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjø, og at naturområde i sjø har parallell til «natur» (N) i LNF-formål på land. Statsforvalteren er enig i dette.

Vi er videre enige med kommunen i at de bærende hensyn bak både LNF-formålet og arealformålet i sjø i stor grad sammenfaller med det vern av friluftsinnteresser og natur- og landskapsvern hensyn som byggeforbudet i pbl. § 1-8 skal ivareta, og at det dermed kan foretas en samlet vurdering av om det er grunnlag for dispensasjon fra nevnte bestemmelser.

Når det gjelder hensyn i lovens formålsbestemmelse, heter det i § 1-1 fjerde ledd at «*Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.*»

Vi vurderer i det følgende hvert av de påklagde tiltakene for seg. Vi finner det hensiktsmessig å først behandle flytebrygga (tiltak B).

Tiltak B: Flytebrygge

Vi vurderer først om hensynene bak bestemmelsene det er søkt om dispensasjon fra blir vesentlig tilsidesatt ved utlegging av flytebrygge fra pelebrygga som omsøkt.

Kommunen mener det er anleggets innvirkning på naturen og naturmiljø i sjø som gjør det usikkerhet om hensyn bak arealformål er tilstrekkelig ivarettatt. Kommunen har innledet sin vurdering av dispensasjon for flytebrygga med å henvise til at nasjonalparkstyret har gitt midlertidig dispensasjon fra verneforskriften, som ble opprettholdt av Miljødirektoratet etter klagebehandling.⁴ På bakgrunn av disse vedtakene, har kommunen kommet til at det er vanskelig å se at hensyn til natur blir vesentlig tilsidesatt ved en midlertidig dispensasjon i to år.

Statsforvalteren har forståelse for at kommunen ved sin behandling av saken har lagt til grunn Nasjonalparkstyrets og Miljødirektoratets vedtak, og at det da er vanskelig å komme til et annet resultat hva gjelder hensynet til natur. Ved gjennomgang av vedtakene oppfatter imidlertid Statsforvalteren det slik at Miljødirektoratet har basert sin opprettholdelse av Nasjonalparkstyrets vedtak på en oppfatning om at man enten må tillate nåværende plassering av flytebrygga, eller at man må tillate en flytting til en annen plassering. Nasjonalparkstyrets vedtak er også bygget på et saksfremlegg der det er fremlagt to andre forslag til plassering (enten ved Strandhuset i tråd med «mulighetsstudien» eller på nåværende område, men der flytebrygga flyttes noe lenger ut og på den måten bort fra plasseringen over ålegress), mens styret vedtok å gi tillatelse til nåværende plassering, som ikke var del av saksfremlegget. Vi viser til at det av vurderingen fremgår at direktoratet, i likhet med nasjonalparkstyret, «*vurderer ulempene ved at bryggene blir liggende inntil en permanent plan for bryggeanlegget er avklart, er mindre enn at bryggene må flyttes på i flere omganger.*» Videre heter det i vedtaket at «*Direktoratet forstår derfor nasjonalparkstyret dithen at det har lagt til grunn en «fra det mer til det mindre»-vurdering for å imøtekomme behovet for et bryggeanlegg i området, og for å unngå uheldige og unødvendige ulemper for sjøbunnen ved at en stadig flytter bryggene og at fortøyninger og moringer må tas opp. Det er og av betydning at mulighetsstudien legger opp til at småbåtbryggen skal flyttes permanent til Strandhuset.*» Direktoratet viser videre til at Nasjonalparkstyret i sin forberedende klagebehandling «*(...) hevder at en ved å tiltrettelegge med friluftsbrygger oppnår samling av ferdsel og dermed redusert belastning på både sjøfugl og ålegress.*»

Statsforvalteren vil bemerke at utgangspunktet for saken etter plan- og bygningsloven, er at både nåværende plassering og en plassering et annet sted i nasjonalparken vil være i strid med både byggeforbudet i loven og gjeldende kommuneplan, ettersom det ikke er regulert inn noe bryggeanlegg i

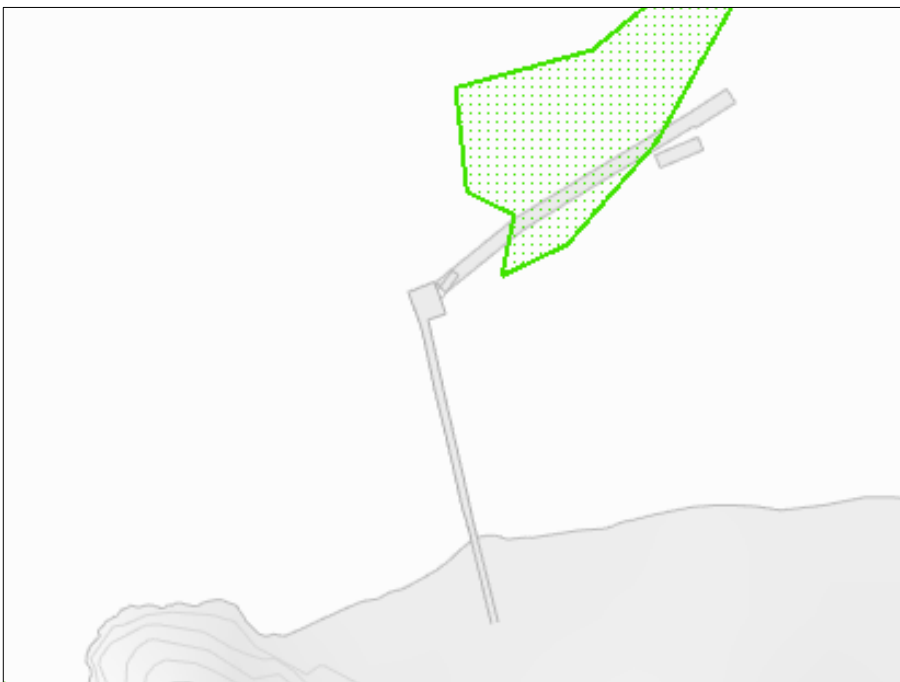
⁴ Se vedtak fra Raet nasjonalparkstyre i sak 2021/4741-0, utvalgssak 22/21 den 28.05.2021 og Miljødirektoratets vedtak i sak 2021/10877 datert 08.07.2022

området. Altså må utgangspunktet for vurderingen i det følgende være at man *ikke* har krav på å få legge ut en flytebrygge som omsøkt. Utgangspunktet må videre være at et avslag på omsøkte plassering ikke vil medføre at bryggeanlegget *må* plasseres et annet sted. En eventuell annen plassering vil altså måtte omsøkes på samme måte som plasseringen som nå søkes godkjent, og utgangspunktet for behandling av søknaden vil også da være at plasseringen er i strid med lov og plan og dermed at det ikke skal gis tillatelse. Videre er påvirkningen flytebrygga har på naturen i området i liten grad vurdert i vedtakene, og det er etter vårt syn da vanskelig å legge særlig vekt på disse ved vurderingen av om hensynene bak bestemmelsene det søkes dispensasjon fra blir vesentlig tilsidesatt.

Vi gjør derfor i det følgende en selvstendig vurdering av om hensynet til naturverdiene på stedet, som gjør seg gjeldende bak alle bestemmelsene tiltaket krever dispensasjon fra, blir vesentlig tilsidesatt.

Som nevnt er flytebrygga plassert over en ålegresslokalitet. Plasseringen over lokaliteten er vist slik i kartløsningen Naturbase:

Utklipp hentet fra Miljødirektoratets kartløsning Naturbase

Statsforvalteren bemerker at ålegressenger er viktige marine naturtyper, som preges av et stort biologisk mangfold og er viktige oppvekstområder for en rekke ulike arter, som bl.a. torsk. Ålegress er en flerårig marin blomsterplante, som i tillegg til å danne gode habitater for fisk og annet marint liv, også har en viktig nøkkelfunksjon i havet. Ålegress bidrar til bedre vannkvalitet, ved at plantene absorberer løste næringssalter og produserer oksygen. Engene er videre viktige i en klimasammenheng, ved at plantene fanger og lagrer karbon. Ålegressengen flytebrygga her er søkt plassert over, er registrert som svært viktig med nasjonal verdi (A-verdi) i naturbase, og området under brygga er del av et større ålegressamfunn med areal på ca. 22,7 dekar totalt. Etter vårt syn kommer flytebrygga i direkte konflikt med ålegressengen, ved at den blir liggende over denne og skygge for ålegresset. Båter og annet som er fortøyd i brygga vil også bidra til en ytterligere skyggelegging av arealene, og det vil være fare for at det brukes dregg for feste av båter som er fortøyd i brygga. Vi bemerker at det er godt dokumentert at ålegressenger forringes av bryggeanlegg som det omsøkte. Når forholdene på stedet er som nevnt, kan Statsforvalteren vanskelig se det annerledes enn at en dispensasjon for utlegging av flytebrygge med lengde på 60 meter vil innebære en vesentlig tilsidesettelse av hensynet til natur.

Statsforvalteren finner også grunn til å påpeke at det ved vurderinger av tiltak i strandsonen er naturlig å se hen til at regjeringen den 25.08.2021 fastsatte nye statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen. Planretningslinjenes formål er å tydeliggjøre nasjonal arealpolitikk

i 100-metersbeltet langs sjøen, og kommunen skal legge retningslinjene til grunn i den kommunale planleggingen, planbehandlingen og behandlingen av dispensasjonssøknader. Landet er i planretningslinjene delt inn i tre hovedområder, og Arendal kommune hører i likhet med de andre kystkommunene i Agder til kategorien «andre områder der presset på arealene er stort». Når det gjelder naturhensyn, heter det i retningslinjene pkt. 6.1 at «Verdifulle forekomster av naturtyper og arter *må* tas vare på» (vår kursivering), og at eventuelle nye tiltak må tilpasses og ta hensyn til bl.a. naturmangfold. Videre heter det i retningslinjene pkt. 9.2 at ny utbygging skal unngås på arealer med betydning for bl.a. naturmiljø. Tilsvarende fremgår også av pkt. 9.5. Basert på vurderingen over ser vi ikke at tiltaket er i tråd med disse retningslinjene.

Statsforvalteren ser at det kan fremstå noe spesielt at vi her kommer til et annet resultat enn Miljødirektoratet og Nasjonalparkstyret, som har behandlet anlegget etter verneforskriften som nettopp skal ivareta naturverdiene i området. Vi vil derfor igjen minne om at det er fast forvaltningspraksis for at en søknad om ettergodkjenning etter plan- og bygningsloven skal behandles på lik linje med en søknad om forhåndsgodkjenning, dvs. som om flytebrygga ikke var utplassert. Dette utgangspunktet er også nylig lagt til grunn av domstolene.⁵ Statsforvalteren ser det da slik at vi ikke kan ta samme utgangspunkt som vi oppfatter at direktoratet og nasjonalparkstyret har lagt til grunn, om at man enten må gi en tillatelse til plassering der anlegget faktisk ligger i dag eller at anlegget må flyttes. Vi kan videre heller ikke se at det i særlig grad kan vektlegges at en flytebrygge potensielt vil kunne forhindre at båter legger til langs land og dregger i ålegresslokaliteter i området, da det ikke er vist til konkret dokumentasjon, og arealene på flytebrygga uansett er begrenset og det dermed ikke vil dekke behovet for all ilandstigning.

Statsforvalteren anser etter dette hensynet til natur, som gjør seg gjeldende etter både pbl. § 1-8, LNF-formålet på land og arealformålet i sjø, for å bli vesentlig tilsidesatt dersom det gis dispensasjon for flytebrygge som omsøkt. Det er etter vårt syn klart at et en flytebrygge av den størrelse som her er omsøkt, med en plassering over nasjonalt svært viktige naturverdier og også i strid med statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen, er et tiltak som må løses gjennom utarbeidelse av reguleringsplan med tilhørende konsekvensutredning.

Når vi her finner at hensyn til natur blir vesentlig tilsidesatt, kan dispensasjon ikke innvilges. Det er da ikke nødvendig å vurdere om øvrige hensyn bak bestemmelsene det er søkt dispensasjon fra blir vesentlig tilsidesatt, og det er heller ikke aktuelt å vurdere om det andre vilkåret for dispensasjon, at fordelene må være klart større enn ulempene, er oppfylt.

Under henvisning til vurderingen over omgjør Statsforvalteren kommunens vedtak om midlertidig dispensasjon for flytebrygge. Det vil si at klagerne på dette punkt har fått medhold i sin klage.

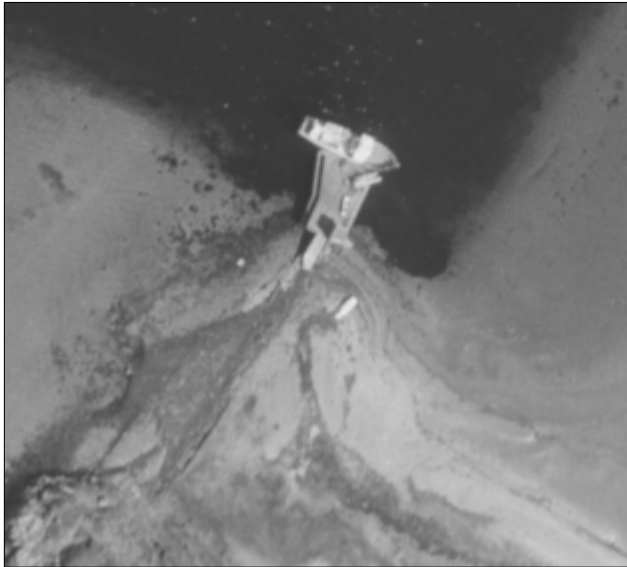
Tiltak A: Landfast brygge (gangbro og pelebrygge)

Kommunen har for denne delen av bryggeanlegget vist til at det har vært etablert brygge på stedet fra før 1965, slik at utgangspunktet for dispensasjonsvurderingen må være at det i lang tid har vært en lovlig etablert brygge der. Videre påpeker kommunen at det i 2008 og 2010 ble søkt om ettergodkjenning for riving av eksisterende adkomstbrygge og oppføring av ny pelebrygge/atkomstbrygge, samt reparasjoner/utbedringer av gangbro, som ble utført i 2005. Det ble gitt rammetillatelse til tiltaket i vedtak av 24.01.2011. Igangsettingstillatelse ble omsøkt, men av uvisse grunner aldri innvilget. Tillatelsen løp dermed ut tre år senere, på grunn av denne formelle feilen.

Historiske bilder over området viser, som kommunen skriver, at det har vært en brygge på stedet i lang tid, men at utformingen har blitt endret flere ganger gjennom tiden. Samtidig har landskapet på stedet endret seg, noe som har resultert i en stadig lengre landgang. Vi viser til følgende flyfoto:⁶

⁵ LA-2022-95573 pkt. 4.3

⁶ Alle bilder er hentet fra www.norgebilder.no

Flyfoto fra 1965

Flyfoto fra 1985

Flyfoto fra 1998

Flyfoto fra 2008

Statsforvalteren bemerker at det etter pbl. 1985 var slik at vesentlig endring og vesentlig reparasjoner var søknadspliktig etter § 93 første ledd bokstav b jf. bokstav a. Bestemmelsen gjaldt etter lovforarbeidene⁷ tekniske/fysiske endringer. Hva som var «vesentlig», måtte etter forarbeidene vurderes relativt, «der både omfang og karakter ellers har selvstendig betydning». Om en reparasjon var vesentlig, ville avhenge av bl.a. omfang og kompleksitet.

Vi finner det ut fra bildene over ikke tvilsomt at endringen som skjedde mellom 1985 og 1998 var søknadspliktig som en vesentlig reparasjon, idet de samlet sett hadde et omfang som det ville vært behov for å vurdere etter plan- og bygningsloven. Endringene må nødvendigvis også ha hatt betydning for bl.a. sikkerheten på brygga. Tiltakene ble videre utført i strandsonen, der det også da må ha vært slik at terskelen for hva som ble ansett som vesentlige reparasjoner lå noe lavere enn ellers. Endringene var altså i alle fall formelt sett ulovlige, og vi ser det i tillegg slik at endringene sannsynligvis var i behov for dispensasjon fra det dagjeldende byggeforbudet i strandsonen i pbl. § 17-2.

⁷ Ot.prp. nr. 39 (1993-1994), merknad til § 93

Etter Statsforvalterens syn er det dermed evt. pelebrygga som i sin tid var lovlig etablert. Her er det imidlertid slik at den flere ganger endret utforming, og vi klarer ikke å gjenkjenne den delen som ble etablert før 1965 i flyfoto fra 1997 og 1998, og det fremstår da for oss som om den ble utskiftet i sin helhet. Etter vårt syn er det for dispensasjonsvurderingen i det følgende da begrenset hvilken vekt man kan legge på at deler av den evt. var lovlig etablert. Vi påpeker her også at den delen som evt. må anses for å ha vært lovlig etablert ikke har noen funksjon uten gangbroen som på et tidspunkt ble etablert, og deretter forlenget inn til land en rekke ganger uten nødvendige tillatelser/dispensasjoner.

Vi vurderer i det følgende om hensyn bak bestemmelsene det søkes dispensasjon fra blir vesentlig tilsidesatt.

Vi vurderer først hensynet til natur. Statsforvalteren ser av tilgjengelige kartverktøy at denne delen av bryggeanlegget ikke er søkt plassert over ålegress, slik flytebrygga er. Det er imidlertid fremholdt i klagen at det er flere rødlistede fuglearter i området, som bryggene anføres å fortrenge. At det finnes truede/rødlistede fuglearter i området viser for øvrig også kartløsningen Naturbase. Den konkrete effekten bryggeanlegget har på disse er imidlertid etter Statsforvalterens syn i liten grad vurdert i saken, både av kommunen og relevante fagmyndigheter. Vi oppfatter likevel Miljødirektoratets vedtak slik at man er enig med Nasjonalparkstyret i at man gjennom bryggeanlegget reduserer den samlede belastningen for naturverdiene ved at man samler bryggeanlegg og dermed kanalisere ferdsele. Den konkrete belastningen bryggeanlegget har på artene på dette stedet, sammenlignet med situasjonen uten et bryggeanlegg, ser vi likevel ikke at det i særlig grad er redegjort for. Statsforvalteren vurderer saken slik at det ikke dreier seg om et helt uberørt område, og stranda gangbroen passerer over er svært populær og mye brukt. Ut fra foreliggende informasjon er det for oss vanskelig å se saken annerledes enn at den eventuelle merbelastningen omsøkte landgang og pelebrygge i seg selv får på natur og truede arter på stedet er noe begrenset, gitt den store bruken det uansett er av områdene på land. Samlet finner vi dermed at hensynet til natur blir tilsidesatt, men ikke vesentlig.

Når det så gjelder friluftsliv- og landskapshensyn og hensynet til allmenn ferdsel, er det slik at brygga er søkt plassert midt på en svært populær offentlig badestrand. I «mulighetsstudien»⁸ er det beskrevet at trafikk til og fra brygge og ferje går gjennom grupper av badegjester på stranden, og båttrafikken er ikke skilt fra de badende, hverken med konstruksjoner eller bøyer. Bryggeanlegget beskrives videre å være svært synlig både fra hovedstranden og de tilgrensende tur- og badeområdene, og ettersom det er langgrunt blir konstruksjonen svært lang og synlig. I studien er det lagt til grunn at anlegget forringer naturopplevelsen i området, og at dimensjonen og utformingen i seg selv er uheldig med hensyn til landskap og friluftsliv ved at det visuelt og funksjonelt bryter opp et mye brukt område. Momentene i mulighetsstudien fremstår å stå noe i motstrid til hva kommunen mener om virkningen på friluftsliv- og landskapshensyn. Kommunen viser i saksfremlegget til at anlegget er en del av kulturmiljøet på stedet og en del av områdets identitet. Kommunen mener denne delen av tiltaket ivaretar og verner kjente friluftslivsinteresser og det kjente kulturmiljøet på stedet.

Statsforvalteren ser at det er noe uenighet om i hvilken grad nevnte hensyn blir tilsidesatt av denne delen av tiltaket. Vi vil bemerke at det klare utgangspunktet for dette området, som er underlagt dobbelt byggeforbud, er at det skal være ubebygget. Allmennheten skal altså kunne forvente et mest mulig uberørt landskap, og i alle fall uten konstruksjoner av den størrelse gangbro og pelebrygge samlet sett har. Her er det riktignok slik at deler av pelebrygga nok må anses for å ha vært lovlig etablert, men på grunn av de naturgitte endringene vil den som nevnt ikke ha noen funksjon uten gangbroen. Det innebærer at det er vanskelig å legge avgjørende vekt på at landskapet her ikke var uberørt i utgangspunktet. Det er også slik at det gangbroa er den delen av tiltaket som fremstår mest fremtredende og synlig i terrenget. Med bakgrunn i vurderingen her mener vi tiltaket samlet sett i noen grad tilsidesetter nevnte hensyn, men ikke vesentlig.

⁸ Mulighetsstudie for universell utforming i Raet nasjonalpark, produsert av Feste Sør AS på vegne av nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark, tilgjengelig for nedlasting på https://www.nasjonalparkstyre.no/uploads/files_raet/Mulighetsstudie-Raet_22.09.2020-RED.pdf

Det at allmennheten skal kunne forvente en mest mulig uberørt strandsone i et område som dette, har også en klar side til lovens formålsbestemmelse. Her gjelder et dobbelt byggeforbud, og dette er et område av stor verdi for lokalbefolkningen og tilreisende. Et sentralt hensyn både bak byggeforbudet i pbl. § 1-8 og LNF-formålet, er bevaring av en mest mulig uberørt strandsone til bruk for allmennheten i et langsiktig perspektiv. Det er i forarbeidene til pbl. § 1-8 samt i statlige planretningslinjer, forutsatt en streng og langsiktig strandsoneforvaltning, hvor fremtidig arealutvikling avklares gjennom arealplaner. Disse hensynene er tett tilknyttet hensynene til en bærekraftig utvikling, medvirkning og forutsigbarhet, samt vektlegging av løsninger som er langsiktige. Det klare utgangspunktet er da at annen bruk av arealene bør vurderes gjennom arealplanlegging. Det å gi dispensasjoner i et område som dette, vil etter vårt syn klart gå på bekostning av forutsigbarheten både tiltaksforbudet og gjeldende arealformål skal sikre.

Statsforvalteren finner etter dette at hensyn bak pbl. § 1-8 og gjeldende arealformål blir tilsidesatt, men ikke vesentlig. Det samme gjelder hensyn i lovens formålsbestemmelse. Det første vilkåret for dispensasjon er dermed oppfylt.

I det følgende vurderer vi om fordelene ved en dispensasjon er klart større enn ulempene, jf. det andre vilkåret for dispensasjon.

Som det fremgår over finner vi her at hensyn bak bestemmelsene det er søkt om dispensasjon fra gjør seg gjeldende, men ikke med full styrke. At hensynene bak bestemmelsene i noen grad blir tilsidesatt anser vi som en ulempe, som også medfører at hensyn bak formålsbestemmelsen gjør seg gjeldende med styrke. Vi viser til at tiltaket er omfattet av et dobbelt byggeforbud, og omsøkt tiltak vil derfor utgjøre en ulempe når det vurderes opp mot hensyn som forutberegnelighet og styring av arealbruk gjennom arealplaner. At tiltaket ligger i strandsonen, og i et område som er særlig viktig som friluftsområde for både lokalbefolkningen og tilreisende, mener vi skjerper kravet til et oppdatert plangrunnlag og at det ikke tillates tiltak gjennom dispensasjoner. En dispensasjon her vil etter vårt syn innebære en ulempe hva gjelder kommunens styring med arealutnyttelsen i området, da det vil avvike fra avklaringene som er gjort i gjeldende arealplaner, hvor det ikke er åpnet for unntak fra byggeforbudet.

Når det så gjelder fordeler ved en dispensasjon, synes kommunen å ha ansett det som en fordel av stor vekt at anlegget er en offentlig brygge til bruk for offentlig transport, som også brukes i forbindelse med arrangementer på Hove. I søkers kommentarer til klagen er det anført at ferjen er i drift flere uker hver sommer, og søker har ikke opplevd at værforhold har stanset ferjens anløp. Det vises også til at det er etablert leirskole på Hove, og at det årlig skysses ca. 1500 elever til Bratteklev skipsverftmuseum. Ut fra sammenhengen forstår vi dette slik at det brukes ferje fra pelebrygga for å frakte elevene.

Statsforvalteren er enig i at det er en fordel ved dispensasjon for denne delen av tiltaket at man sikrer en brygge til offentlig formål, som ferje, og at lokalbefolkningen og turister får et alternativ til sjøveis atkomst til området uten bruk av privatbåt. Også ut fra parkeringssituasjonen på Hove, synes det som en fordel at man tilrettelegger for en slik mulighet. Slik vi forstår det er imidlertid ferjevirkosomheten drevet av private, slik at man ikke har noen garanti for at dette er et tilbud som vil bestå og for hvilken periode av året det vil være et slikt tilbud. Sesongen fremstår å være relativt kort, bortsett fra bruken i forbindelse med leirskoleaktiviteten som nevnes av søker.

Ut fra vurderingen over anser Statsforvalteren det klart som hensiktsmessig at det finnes et område for ferjeanløp. Vi mener imidlertid som et klart utgangspunkt at dette bør løses gjennom arealplanlegging, og i sammenheng med et eventuelt flytebryggeanlegg dersom dette vurderes som nødvendig for å sikre fortøyningsplasser for allmennheten som kommer sjøveis i private båter. At brygger i området må løses gjennom arealplanlegging anser vi særlig nødvendig med bakgrunn i de store verdiene området har hva gjelder både natur, landskap og friluftinteresser. Vi ser likevel at det kan være hensiktsmessig å sikre mulighet for ferjeanløp i en periode hvor man vurderer hvilke plasseringer av et eventuelt nytt bryggeanlegg som er mest egnet. Vi mener derfor at fordelene ved å beholde denne offentlige brygga er klart større enn ulempene for en tidsbegrenset periode. Dette vil også sikre at man ser på alternative løsninger innen en bestemt tid. Statsforvalteren mener dette bør være mulig senest 01.12.2025. Utover denne tiden, mener vi ulempene ved en dispensasjon som nevnt over, vil overstige fordelene.

Med bakgrunn i vurderingen over delvis omgjør vi kommunens vedtak. Det gis midlertidig dispensasjon frem til 01.12.2025 for gangbro og pelebrygge. Klagen er med dette delvis tatt til følge. Midlertidig dispensasjon opprettholdes med vilkårene fra kommunens vedtak, som lyder slik:

- Ved landdelen/start av landfast brygge/gangbro skal det skiltes med «offentlig brygge». Minimumsstørrelse på skilt: 0,3 x 0,3 meter.
- Det skal skiltes med både (1) «offentlig brygge» og (2) «fortøyning forbudt» på ytterste del/pelebrygga. Hvert av skiltene skal ha en minimumsstørrelse på 0,3 x 0,3 meter. Dersom (1) og (2) samles på ett skilt skal størrelsen på skiltet være minimum 0,4 x 0,4 meter.

Konklusjon

Som det fremgår av vurderingen over, omgjør Statsforvalteren kommunens vedtak om midlertidig dispensasjon for flytebrygge. Vedtaket om varig dispensasjon for pelebrygge og gangbro omgjøres delvis, ved at det gis midlertidig dispensasjon for tiltaket frem til 01.12.2025 på vilkår som nevnt over.

Det forannevnte vil si at klagerne har fått delvis medhold i sine klager.

Statsforvalterens vedtak

Arendal kommunes vedtak av 07.12.2022 om midlertidig dispensasjon for flytebrygge omgjøres og avslås under henvisning til begrunnelsen over. Vedtaket om varig dispensasjon for oppføring av gangbro og pelebrygge omgjøres delvis, slik at det gis midlertidig dispensasjon frem til 01.12.2025 på følgende vilkår:

- **Ved landdelen/start av landfast brygge/gangbro skal det skiltes med «offentlig brygge». Minimumsstørrelse på skilt: 0,3 x 0,3 meter.**
- **Det skal skiltes med både (1) «offentlig brygge» og (2) «fortøyning forbudt» på ytterste del/pelebrygga. Hvert av skiltene skal ha en minimumsstørrelse på 0,3 x 0,3 meter. Dersom (1) og (2) samles på ett skilt skal størrelsen på skiltet være minimum 0,4 x 0,4 meter.**

Om klageadgang

Statsforvalterens vedtak i klagesaken er endelig og kan ikke påklages til overordnet forvaltningsorgan, jf. fvl. § 28.

Med visse unntak har partene rett til å se sakens dokumenter, jf. fvl. §§ 18 og 19. Partene har fått informasjon om vedtaket ved kopi av dette brevet.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at fvl. § 36 gir rett til dekning av vesentlige sakskostnader som har vært nødvendig for å få endret vedtaket til gunst for en part. Et eventuelt krav om dekning av vesentlige sakskostnader må fremsettes innen tre uker etter mottakelsen av dette brev.

Med hilsen

Gunnar Refsland (e.f.)
seniorrådgiver

Malin Lorentzen-Lund
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

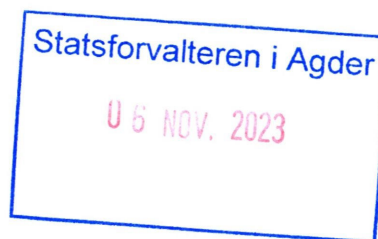
Kopi til:

FORENINGEN BEVAR HOVEODDEN	c/o Helene Thorstensen	4812	KONGSHAVN
	Sandnesøyren 5		
NATURVERNFORBUNDET ARENDAL	Postboks 20	4801	ARENDAL
POLLEN BYGG & EIENDOM Niels Rasmus	Kirkebakken 13	4836	ARENDAL
Kaastrup Nielsen			
HOVE DRIFTS- OG UTVIKLINGSSKAP AS	Hoveveien 100	4818	FÆRVIK
RAET NASJONALPARKSTYRE	Postboks 504	4804	ARENDAL

POLITIET

14,01,01

Raet Nasjonalparkstyre
Postboks 504
4804 ARENDAL

Deres referanse
2023/7997-0

Vår referanse
[REDACTED]

Dato
30. oktober 2023

Dok.nr.

Underretning om påtaleavgjort straffesak

Det vises til deres anmeldelse av 28.08.2023 som omhandlet helikopterflyvning over Raet Nasjonalpark.

Dere underrettes med dette om at saken er avgjort med forelegg på kr 20 000 ihht gjeldende bøtedirektiv for Agder politidistrikt.

Forelegget er vedtatt av helikopterpiloten og er således rettskraftig.

Dette til orientering.

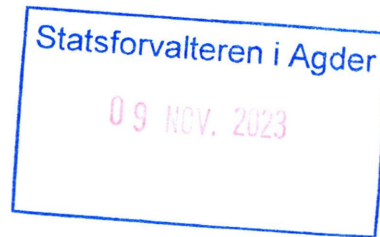
Med hilsen
Hanna Hurv Nilsen
Politiadvokat

Godkjent digitalt
Hanna Hurv Nilsen (HHN004) 30.10.2023

Post: Postboks 514 Lundsiden, 4605 KRISTIANSAND S
Tel: 38 13 60 00 Faks: 38 13 60 11
E-post: post.agder@politiet.no

POLITIET

Raet Nasjonalparkstyre
Postboks 504
4804 ARENDAL

Deres referanse
2023/7997-0

Vår referanse

16203/2023-10033/23-203

Dato

01.11.2023

Forholdets art
NASJONALPARKER - BRUDD PÅ
VERNEREGLER

Etterforsker
Johnsen, Svein

Saken er registrert ved
Aren.I Avsnitt for etterretning og etterforskning

Påtaleansvarlig jurist
Nilsen, Hanna Hurv

Gjerningsdato
22.08.2023

Gjerningssted

Din rolle i saken

Underretningsmottaker

Underretning til klager

Anmeldte nr. 1:
30.10.2023

Du underrettes med dette om at saken er henlagt fordi intet straffbart forhold anses bevist. Med dette menes at resultatet av etterforskningen med særlig styrke taler for at det ikke har skjedd noe straffbart.

Henleggelsen kan påklages til nærmeste overordnede påtalemyndighet. Klagen skal sendes til ditt lokale politidistrikt, og klagefristen er tre uker fra du mottok dette brevet.

Anmeldte nr. 2:
30.10.2023

Du underrettes med dette om at saken er avgjort ved at siktede har vedtatt forelegg på bot.

Med hilsen
Agder politidistrikt

Dette er et systemgenerert brev fra politiets saksbehandlingssystem.

Agder politidistrikt

Post: Postboks 514 Landsiden, 4605 KRISTIANSAND S
Tel: 38 13 60 00 Faks: 38 13 60 11
E-post: post.agder@politiet.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 01.11.2023
Offl. § 13 jf. fvl. § 13 første ledd
nr. 1)

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/5515

Saksbehandler:
Hege Langeland

Miljødirektoratet oversender klage på vedtak om overtredelsesgebyr

Vi har mottatt klage på vedtak datert 30.08.2023.

Klagen er mottatt 14.09.2023 og er innen fristen. Vi vurderer at vilkårene for å behandle klagen er oppfylt.

Om klagen

I klagen skriver [REDACTED] at han brukte bukten som nødhavn og potensielt avverget ødeleggelse av båten og spill av 4000 liter diesel. Han opplyser at båten hadde slitt seg og lå inntil fjellet med hekken. Han opplyser at han og kjæresten fikk sikret det de kunne og tok jolla til Hove for å kjøpe de to boltene som ble brukt.

Han viste til at man har plikt til å fortøye båter slik at de skal tåle storm, og videre at han har vitner på problemene som oppstod den natten da kilen og de små boltene knakk. Videre at han på verkstedet på Hasla ventet på plass til reparasjon av baugtruster som er nødvendig for å navigere til brygge når det blåser.

Klager bad også om 3 ukers ekstra frist for å kontakte Sjøfartsdirektoratet og Gjensidige forsikring, eventuelt advokat. Det ble også opplyst om økonomiske forhold.

I e-post 15.09.2023 opplyste [REDACTED] at den aktuelle båten var hans faste bopel i 4 år.

Tilbakemelding fra Miljødirektoratet

Miljødirektoratet ga i brev 27.09.2023 [REDACTED] anledning til å komme med ytterligere opplysninger til klagen innen tre uker. I brevet skrev Miljødirektoratet at vi basert på opplysningene ikke kunne se at det forelå en nødrettssituasjon, og han ble i tilfellet bedt om å opplyse hvorfor det ikke forelå andre alternativer enn bore ned bolter i nasjonalparken.

Ettersom det i klagen ble gitt informasjon om økonomiske forhold som kan ha betydning for utmåling av gebyrets størrelse, ble han også bedt om å dokumentere inntekts- og formuesforhold, f.eks. ved å oversende hans siste ligningsattest.

Tilleggsopplysninger til klagen

I e-post 13.10.2023 har ██████ gitt tilleggsopplysninger. Han opplyste at han lå til anker i Hovekilen bare 200 meter vekk fra bukten og driftet stadig, så det ble vanskelig å sove. Det var mye vind i området og han hadde også forsøkt i Tromøysund, der var også problemer. Det var en tidlig morgen det var stille han flyttet til denne bukten hvor det var le for vinden. Han opplyste videre at han fortøyde i eksisterende bolter, anker ute, samt med kile i fjellet. Når vinden hadde snudd etter 2 dager og fikk han båten på tvers og festet foran slet seg slik att hekken lå mot fjellet da han våknet. Han opplyste videre at han hadde mange store blåser i hekken, men dersom en av akterfortøyningene (feste i større eksisterende bolt) hadde røket, hadde 70 fot med 46 tonn blitt ødelagt i fjellet den natten.

Han skriver videre at han *"hevet da ankeret over fjellet å tok jolla til land å fikk kjøpt 2 19 eller 20 mm bolter"*. Videre skrev han at gjestehavna har maksimalgrense på 60 fot og at det ikke var mulig å manøvrere der blant masse båter. Den dagen forholdet ble oppdaget av nasjonalparkforvalter var det rolig sjø og de flyttet seg til Merdøfjorden, og deretter til Hasla. ██████ mener det forelå en nødrettssituasjon som angitt i straffeloven § 17.

Vår vurdering av klagen

Klager mener det foreligger en nødrettssituasjon og begrunner dette med fare for at båten skulle fare på land. ██████ har anført at det var mye vind de foregående dagene og at han ikke fikk forsvarlig ankerfeste og gikk i nødhavn (e-post 04.06.2023). Han har opplyst at han fortøyde hekken i eksisterende bolter som ikke tålte vindpresset og at båten slet seg. Vi oppfatter det slik at båten var fortøyd på stedet over flere dager pga. været og fordi ██████ ventet på at han skulle på verksted.

Klagen gjelder således spørsmålet om boringen av to bolter i svaberget var lovlig fordi det forelå en nødrettssituasjon etter straffeloven § 17.

Straffeloven § 17 lyder:

"En handling som ellers ville være straffbar, er lovlig når

- a. den blir foretatt for å redde liv, helse, eiendom eller en annen interesse fra en fare for skade som ikke kan avverges på annen rimelig måte, og*
- b. denne skaderisikoen er langt større enn skaderisikoen ved handlingen."*

En handling som ellers ville være straffbar, kan være lovlig etter straffeloven § 17 dersom den gjøres for å redde eiendom eller en annen interesse fra en fare for skade. Vilklårene er at det må foreligge en fare for skade og denne må ikke kunne avverges på annen rimelig måte. I tillegg må skaderisikoen være langt større enn skaderisikoen ved selve handlingen.

Vilkåret i straffeloven § 17 om at faren ikke må kunne avverges «på annen rimelig måte», innebærer at det alltid må vurderes om det fantes andre handlingsalternativer og i tilfelle hvilke.

Historiske værdata fra yr.no viser at det var vind ved Nerte i perioden 22.07.2023 – 27.07.2023, med kraftigste vindkast mellom 11,1 til 15,8 m/s. Vi kan ikke se at værforholdene var slik at [REDACTED] ikke kunne flyttet båten på 70 fot til et annet sted hvor båten ikke stod i fare for å bli skadet. Han skriver at båten ikke var fullt manøvreringsdyktig, noe som vi oppfatter skyldtes problemene med trustere. Dersom problemer med trusterne gjorde det vanskelig å manøvrere båten ut av bukta denne dagen pga. vindretningen, kunne han fått bistand fra Kystpatruljen for å manøvrere båten ut av bukta. Han har imidlertid ikke anført at båten ikke kunne manøvreres ut fra stedet. I tillegg opplyser [REDACTED] at han forlot båten i lengre tid inne i bukta for å kjøpe bolter, noe som tilsier at det ikke forelå en akutt nødsituasjon.

[REDACTED] hadde handlingsalternativer til å bore ned bolter i svabergene. Værsituasjonen i perioden som nevnt var heller ikke ekstraordinær og båtførere må innrette seg ut fra værmeldingen og værforholdene, samt båtens beskaffenhet. Miljødirektoratet mener at det ikke foreligger en nødrettssituasjon som angitt i straffeloven § 17. Vilklårene for å ilegge overtredelsesgebyr er oppfylt.

Ved utmåling av overtredelsesgebyr kan det legges vekt på overtrederens økonomiske evne, jf. forvaltningsloven § 44 tredje ledd. Vi anser at dette må dokumenteres for å kunne vektlegges i utmålingen av gebyrets størrelse. [REDACTED] er bedt om å dokumentere svak økonomisk evne, men dette er ikke gjort.

Vi har på bakgrunn av klagen gått igjennom og vurdert saken på nytt og mener at det ikke er grunn til å endre vedtaket vårt.

Vi sender saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Trond Flydal
seksjonsleder

Hege Langeland
seniorrådgiver

Kopi til:

[REDACTED]

Raet nasjonalparkstyre
Statens naturoppsyn

[REDACTED]

Postboks 504

[REDACTED]

4804 ARENDAL

Vedlegg

- 1 Ulovlig Bolting Nerte 28.7.2022
- 2 Mulig overtredelsesgebyr eventuelt anmeldelse av ulovlig bolting i Raet nasjonalpark
- 3 Forhåndsvarsel om overtredelsesgebyr ulovlig bolting i Raet nasjonalpark
- 4 Deres ref, 2023/5515
- 5 Vedtak om overtredelsesgebyr boring i nasjonalpark
- 6 Svar på vedtak om overtredelsesgebyr boring i nasjonalpark
- 7 2023/5515
- 8 Mottatt klage overtredelsesgebyr boring i nasjonalpark
- 9 Vedrørende overtredelsesgebyr for boring i nasjonalpark

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
fmavpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/raet>

Agder politidistrikt
Postboks 514 Lundsiden
4605 KRISTIANSAND S

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2023/1036-0 432.3

Deres ref.

Dato 18.11.2023

Forespørsel om praksis ved henleggelse - Raet nasjonalpark og Søm LVO

Raet nasjonalparkstyre har anmeldt ulike forhold siden styret ble konstituert i 2017. En pågående sak ble dessuten overført fra Statsforvalteren i Agder (daværende Fylkesmannen i Aust-Agder) fra 2016.

Sakene omfatter ulovlige byggetiltak, forsøpling, motorferdsel på barmark, henting av stein, bålbrekking med skade på svaberg m.m. En del av sakene anmeldes på prinsipielt grunnlag og med ingen klare mistenkte. I en del tilfeller har vi vitner og dokumentasjon som gir en forventning om god oppfølging fra politiet.

Styret har fått beskjed om at en sak med henting av stein der et vitne hadde bilde av kjøretøyet ble henlagt fordi eier av kjøretøyet nektet å forklare seg. En sak med motorferdsel der SNO hadde bilder av kjøretøyene ble henlagt fordi traktorveien kun var skiltet med nasjonalpark og ikke motorferdsel forbudt. Gjennom Statens naturoppsyn (SNO) har nå forvalter og styret fått informasjon om at en anmeldelse av ulovlige byggetiltak er henlagt, visstnok fordi parten ikke møtte opp til rettsforhandlinger.

Raet nasjonalpark er kritiske til en tendens til å henlegge saker der part ikke vil møte opp eller avgi forklaring. Dette uthuler rettsikkerheten og styrets tillit til å følge opp saker.

Vi ber Politiet redegjøre for hvordan lovbrudd i verneområdet ivaretas.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

STATSFORVALTEREN I AGDERe
Alle verneområdestyrer

Trondheim, 13.11.2023

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/8969

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2024

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, finansiert over kap./post 1420.31. Frist for innmelding er 10. januar 2024. Innmeldingen skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt. Prioritering av oppsynsinnsett fra SNO skal inngå i møtene, basert på behov og oppdrag som er lagt inn i [Naturopdrag](#) på forhånd. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til planleggingsmøtene hos Statsforvalteren.

1. Post 1420.31 – Tiltak i verneområder og naturrestaurering

Post 1420.31 heter nå *Tiltak i verneområde og naturrestaurering*. For 2024 vil vi opprettholde to skjemaer i ESS for innmelding av behov for tiltak finansiert over 31-posten. Ett skjema heter *Midler til tiltak i verneområder* og det andre heter *Midler til naturrestaurering*, altså tilsvarende ordning for innmelding som før.

De miljørettslige prinsippene (§§ 8 til 12) i naturmangfoldlovens kapittel II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold. For at det skal komme frem tydeligere hvilke vurderinger som er gjort forut for søknader om midler til tiltak, ber vi nå om at forvaltningsmyndighet synliggjør vurderingene av miljørettsprinsippene ved innmelding av behov for midler til tiltak som kan berøre naturmangfold. Når en beslutning har utelukkende positiv effekt for naturmangfold, er det ikke nødvendig å bruke prinsippene. Vi ber om at det gis en kort oppsummering av vurderingen i merknadsfeltet ved utfylling av skjema i elektronisk søknadssenter og at eventuell utfyllende beskrivelse av vurderingene legges ved som vedlegg til tiltaket. Vurderingen etter prinsippene skal være forholdsmessig til tiltakets omfang og påvirkning på naturmangfoldet. I henhold til KLD sin veileder om naturmangfoldloven kapittel II, er det ikke nødvendig å henvise til hvert enkelt prinsipp, men vi ønsker at det kommer frem hvilke vurderinger

som er gjort. Veilederen ligger på regjeringens nettsider [her](#) og Miljødirektoratets veiledning om miljørettsprinsippene finnes [her](#).

Naturrestaurering

Posten kan benyttes til å restaurere forringet natur i terrestriske økosystemer som våtmark, skog, fjell, kulturlandskap og åpent lavland. Vi er inne i FNs tiår for naturrestaurering (2021-2030). Restaurering er nødvendig for å stoppe tapet av naturmangfold og under dette virkninger av klimaendringene. Midlene skal benyttes til å gjennomføre restaureringstiltak, blant annet med grunnlag i *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)*. Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr. Det kan meldes inn behov for midler til styrket kapasitet på naturrestaurering hos Statsforvalterne fra kap. 1420.21. Vi gjør oppmerksom på at midlene til å styrke kapasiteten er begrenset.

Restaurering i de truede naturtypene sanddynemark, sørlig etablert sanddynemark og åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone prioriteres høyt, men det kan også meldes inn behov for midler til restaurering i andre terrestriske naturtyper, så lenge det legges ved en prosjektbeskrivelse av tiltakene. Behov for midler til hogst av fremmede treslag i verneområder meldes også inn i skjemaet for *Naturrestaurering* i ESS. Statsforvalteren i Vestland kan bistå med faglige råd knyttet til slik hogst.

Midlene kan benyttes til naturrestaurering både innenfor og utenfor verneområder. Kap./post 1420.31 er ikke en tilskuddspost og kan ikke benyttes til tilskudd. Det er kun Statsforvalteren og verneområdestyrene som har adgang til å melde inn behov for midler på denne posten. Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering i skjemaet.

Til orientering, i forslaget til statsbudsjett for 2024, er det foreslått en ny tilskuddsordning for naturrestaurering (post 1420.80 – *Tilskot til tiltak for å ta vare på natur*). Det er satt av 10 mill. kroner til formålet. Kommuner, organisasjoner og private kan søke om midler til tiltak. Tilskudd til restaurering vil bli prioritert til tiltak i kommuner som har vedtatt kommunedelplan for naturmangfold. Tilskudd kan også gis til private aktører, så lenge det blir inngått langsiktige avtaler for bevaring av arealene. Miljødirektoratet vil i samarbeid med KLD utarbeide en forskrift for tilskuddsordningen, og ordningen vil etter planen være klar våren 2024, med søknadsfrist før sommeren.

Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler, se vedlegg 1. Prioriteringene i strategien skal også følges ved innmelding av tiltak. Det kan meldes inn behov for tiltak i alle typer av verneområder, inkl. marine verneområder og andre verneområder i sjø.

Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering. Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter.

Tiltaksplaner i FPNV (forvaltningsplan på nett) er koblet til søknadskjema i ESS. Disse tiltaksplanene åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet.

Det kan tildeles midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak.

Statsforvalteren har ansvar for å kontakte kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av Statsforvalteren i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte innmeldingen.

Pågående skjøtseltiltak

Statsforvalteren kan for 2024 søke om en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke for pågående skjøtseltiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak der SNO er økonomisk ansvarlig, meldes inn som enkelttiltak i ESS, og ikke som del av en ramme.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Ved minkbekjempelse kan fellingsinstruksen kun tas i bruk av tjenesteytere som har kontrakt med SNO.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til [merkevaren Norges nasjonalparker](#) og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til informasjonstiltak rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (med behov for kanalisering av ferdsel), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier.

Behov for midler til informasjonstiltak i prioriterte områder meldes inn via ESS. Statsforvalteren må samordne og gjøre en prioritering av forslag om informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

Statsforvalteren kan for 2024 melde inn behov for en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke til informasjonstiltak. (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom Statsforvalterens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres

som egne tiltak i ESS. Informasjonstiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger, og respektive antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Retningslinjene for bruk av verneskilt finner du her:

https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/alle-tema/verneomrader/retningslinjer-for-bruk-av-verneskilt_mdir_mai_2021.pdf

Verneskilt, underskilt og skiltstenger til verneskiltene kan bestilles via en felles bestillingsløsning fra vår leverandør Reklameservice AS: <https://miljodir.reklameservice.no/>. Bestillingsløsningen krever innlogging, og passordet er *miljodirektoratet*.

2. Innmeldinger av andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

Verneområdestyrene skal melde inn behov for driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere informasjon om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding statsforvalteren". Midler til driftsoppgaver i verneområdene kan ikke dekkes over post 1420.31, men kan omsøkes under post 1420.21.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS, i skjemaet *Behovsinnmelding statsforvalteren*.

Vi trenger å vite hva som er effekten av tiltak som settes inn, og det er derfor viktig med effektmåling av tiltak. Vi oppfordrer forvaltningsmyndigheten til å etablere bevaringsmål i NatStat - Naturstatus for verneområder, som er utviklet for dette formålet. Se informasjonsskriv for fremgangsmåte og nærmere detaljer her: [Etablere bevaringsmål i NatStat \(fm-nett.no\)](#)

Ferdselstellere

Tellerne vi bruker i dag fra Eco-Counter fases etter hvert ut etter 2024. I den forbindelse vil det i 2024 komme nye retningslinjer fra oss om bruk og organisering av ferdselstellere i verneområder. For det kommende året skal det imidlertid meldes inn behov for tellere som før via ESS, og forvaltningsmyndighetene skal ikke kjøpe inn tellere selv.

Behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere meldes inn i ESS. Det skal meldes inn både behov for å kunne beholde tellere som allerede er i bruk og behov for nye tellere. I kostnadsfeltet

skrives kr. 1. Behovet må begrunnes, da det erfaringsvis er stor etterspørsel etter tellere. SNO skal bistå ved å sette ut tellere og rapportere inn koordinater og stedsnavn, i tillegg til å ajourføre databasen. Behov for personalressurser i felt for oppsetting og drift, meldes inn i Naturoppdrag.

Marint søppel

Det fins en egen tilskuddspost (*Tilskudd til tiltak mot marin forurensning*). Statsforvalteren vil her kunne oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer til å søke for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Minstesummen det kan søkes om over denne ordningen er kr. 300.000. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS, *Tiltak i verneområder*.

3. Planlegging av verneområdearbeidet

Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsetning, gjennomføring av tiltak og overvåking (bevaringsmål) som SNO skal ha ansvar for å utføre selv eller gjennom tjenestekjøp. Dette sikres gjennom planleggingsmøtene som omhandler verneområdearbeidet, og aktiv bruk av Naturoppdrag gjennom året. Det er en klar forventning om at både forvaltningsmyndighet og oppsyn bruker Naturoppdrag, både ved planlegging og gjennomføring av tiltak i verneområdene.

På planleggingsmøte 1 i november/desember, skal SNO rapportere fra årets arbeid, og utfordringer og behov for kommende år skal diskuteres. SNO er selv ansvarlig for å planlegge, prioritere og å være økonomisk ansvarlig ved gjennomføring av tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er allikevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år.

Forvaltningsmyndigheten kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid, bevaringsmål eller tiltak i verneområder (restaurerings-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak). Naturoppdrag skal brukes til denne dialogen. *Dette betyr at "Skjemaet for innspill om ønsker til SNO-ressurs" fra og med i år ikke skal benyttes.*

Forvaltningsmyndigheten, SNO og tjenesteytere skal gjennom året fortløpende legge inn behov og observasjoner, samt rapportere på det som blir gjennomført i felt. Forvaltningsmyndigheten kan ut fra dette vurdere hva som trengs av tiltak og avklaringsbehov, og evt. generere oppdrag på dette. Hvorvidt SNO skal være utfører av oppdraget, drøftes på planleggingsmøte 1, og behov for SNO-ressurs legges deretter inn som utfører i Naturoppdrag. SNO vil i etterkant gjøre en vurdering av innspillene i forhold til kompetanse og kapasitet, og de siste avklaringene knyttet til utfører gjøres senest på planleggingsmøte 2.

Forslag til tiltak for kommende år fra forvaltningsmyndighet, bør legges inn fortløpende i Naturoppdrag og senest en uke før planleggingsmøte 1, slik at begge parter kan forberede seg best mulig til møtet. For flere fylker gjøres dette på såkalte null-/formøter mellom saksbehandler hos forvaltningsmyndigheten og SNO, hvor man går mer detaljert gjennom tiltakene. Dette gjelder også tiltak knyttet til Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025) og eventuelle andre oppgaver knyttet til restaurering av natur.

For tilsynsoppdrag i verneområder forvaltet av Statsforvalteren, har de fleste embeter tidligere brukt «Skjema tilsynsbehov i verneområdene». I Planleggingsmøte 1 bør det diskuteres om dette skjemaet fortsatt er formålstjenlig som oversikt over tilsynshyppighet, eller om Naturoppdrag er bedre egnet.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de meldes inn til SNO-lokalt. Dette er for å kunne vurdere muligheten for å samkjøre tiltak.

4. Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klart for innmeldinger i skjemaene *Midler til tiltak i verneområder* og *Midler til naturrestaurering* fra og med 20. november 2023.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2024. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger senere på året, meldes behov inn på e-post, se adresser under.

Det må være klart hvem som skal være økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene når de legges inn i ESS. Dette lar seg ikke lett endre etter at midlene er tildelt.

Dersom klimatiske forhold, som for eksempel frossen mark, gjør at enkelttiltak bør realiseres før midler formelt blir tildelt, må tiltaket forhåndsklareres med Miljødirektoratet, ved:

- Vibeke Husby vibeke.husby@miljodir.no for verneområder forvaltet av Statsforvalteren og av kommuner med delegert forvaltningsmyndighet
- Ingrid Moe Dahl ingrid.moe.dahl@miljodir.no for verneområder forvaltet av verneområdestyrer.

Forhåndsklareringen forutsetter at tiltaket er høyt prioritert i bestillingen. De aktuelle tiltakene legges både inn i ESS med merknad om forhåndsklarering og formidles i egen e-post.

Frist for forvaltningsmyndigheten for å melde inn behov for midler i ESS og behov for SNO som utfører i Naturoppdrag er **10. januar 2024**.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>

5. Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2024, økonomirapportering pr. 1. november og Endelig årsrapport (EÅR) pr. 31. des. 2024. Samtidig med

EÅR skal det i 2024 rapporteres i ESS på enkelttiltak finansiert over post 1420.31. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet, se mailadresser over. Det kan da frigjøres tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust

avdelingsdirektør
Land- og friluftslivavdelingen

Morten Kjørstad

avdelingsdirektør
Statens naturoppsyn

Vedlegg:

Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025

Kopi til: Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Regjeringen ferdigstilte i 2019 Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, og ett av tiltakene i planen er å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder innen 2021. Ifølge tildelingsbrevet til Miljødirektoratet for 2019 skal "Styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene" prioriteres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene kan forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder nå ta ekstra hensyn til klimaeffekter i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I statsbudsjettet for 2019 (Prop.1S (2018-2019) står følgende:

"Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiene, inkludert utgreiingar som er naudsynte før tiltak, informasjonstiltak og skjøtels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjenge i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane nyttast òg til informasjonstiltak i alle typar av verneområde i samband med ny merkevarer for Noregs nasjonalparker og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparker og andre verneområde med store besøkstal eller særskilde utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtelsplan for verneområda og andre relevante styringsdokument."

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l.) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtelsplaner, overvåking og

utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

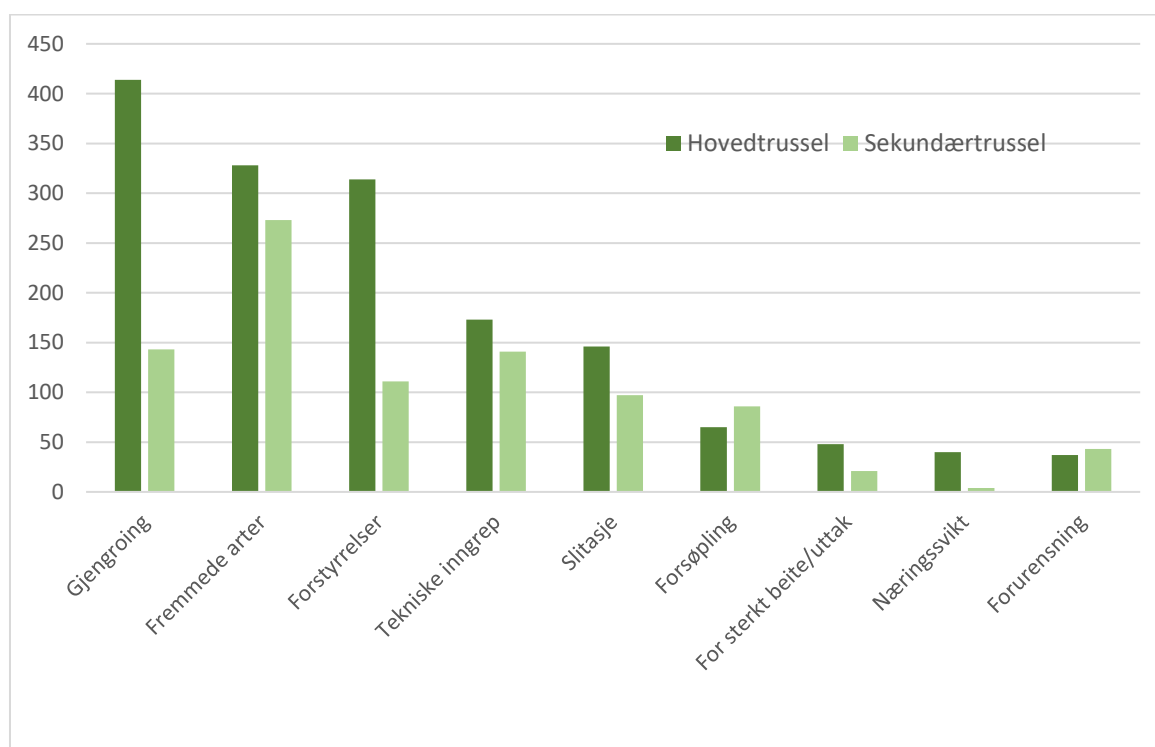
Tiltak skal være forankret i en skjøtts- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, figur 1.

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 31.12.2017

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende

skjøtsel), skal prioriteres høyere enn nye, større prosjekter. Det finnes likevel tilfeller der strakstiltak bør prioriteres. Dette gjelder f.eks. der det oppdages nye forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale og der trua arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt. Et annet eksempel kan være sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltningen.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturopplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til opprettelse av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til (primært å delfinansiere) gjennomføring av denne typen tilrettelegging, og søknader til slike anlegg skal være godt begrunnet med bl.a. informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging etter universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og de har som den klare hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Kulturminner er en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Ansvar for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner, og tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til dette formålet. Skjøtsel av enkelte kulturminner, slik som steingjerder, gravrøyser og fangstsystemer, kan likevel vurderes prioritert for samfinansiering med kulturminnemyndigheten. Eksempler på tiltak som *ikke* finansieres av tiltaksmidler eller driftsmidler er vedlikehold av bygninger i verneområder. Ansvar for finansiering av vedlikehold og drift av bygninger ligger hos eier.

Fra: Gulbrandsen, Jenny Marie[]
Sendt: 14.11.2023 14:40:00
Til: Kristin Sundal;Postmottak Miljødirektoratet;Ingrid Moe
Dahl[kristin.sundal@miljodir.no;post@miljodir.no;ingrid.moe.dahl@miljodir.no]
Kopi: Vibeke Husby[vibeke.husby@miljodir.no];Olsen, Monika[monika.olsen@statsforvalteren.no];Dobbedal, Eirik Johansen[Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no];Sjømøling, Anne[anne.sjomaling@statsforvalteren.no];Smeland, Anne Fløgstad[anne.flogstad.smeland@statsforvalteren.no];
Tittel: SV: Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2024

Hei!

Jeg savner flere typer behov/tiltak:

- Midler til marin kartlegging: her har vi søkt og fått midler i 2022 og 2023 (0,5 mill per år) som vi har benyttet til kartlegginger av vernestatus og tilstand på økosystemer, artsregistreringer mm ved Havforskningsinstituttet. Hvor finner jeg denne posten?
- Naturrestaurering - her er det spesifisert at det omfatter terrestrisk restaurering. Hvor skal vi søke om midler til marin restaurering? Jf <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/naturrestaurering/>
- Miljødirektoratet har visstnok (jf Geir Klaveness) fått 6 mill til piloter for marint vern i Oslofjorden/Skagerak i 2023. Disse midlene skal visstnok opprettholdes i 2024. Hvor søker vi på disse?
- Naturkartlegging generelt. Verneområdene har utdaterte kart og jeg vet at statsforvalteren i disse dager melder inn behov for kartlegging. Stemmer det at Statsforvalteren skal melde inn for verneområder også? Vi ønsker ny kartlegging (terrestrisk) i verneområdene. Naturtyperegistreringer i Raet NP er fra 2011 (de nyeste).. Det er utdatert kunnskap ved behandling av søknader.
- Andre tiltak har med driftsmidler, forvaltningsplaner, bevaringsmål, ferdselstellere og marint søppel. Hvor søker jeg om midler til revidering av besøksstrategi (når det behovet kommer) og skjøtselsplaner (akutt behov)? Jf bevaringsmål så bør vel dette ses på - hos oss har verken forvalter eller SNO kapasitet til å følge opp. Tilgang til fullstendig bruker krever masse verdiløst arbeid.
- Hvor melder styret inn behov for mer ressurser til forvaltere? Både Raet og Færder NP har stått på en prioriteringsliste over behov for mer forvalterkapasitet, men vi kan ikke se at dette har blitt ivaretatt.

Med vennlig hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Telefon: 37 01 78 45
Mobil: 98 46 06 18
E-post: jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no
Web: www.statsforvalteren.no/ag

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Kristin Sundal <kristin.sundal@miljodir.no>
Sendt: mandag 13. november 2023 15:43
Til: Kristin Sundal <kristin.sundal@miljodir.no>
Kopi: Postmottak Miljødirektoratet <post@miljodir.no>; Vibeke Husby <vibeke.husby@miljodir.no>
Emne: Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2024

Vår ref.: 2023/8969

Vedlagt følger brev fra Miljødirektoratet. Brevet sendes elektronisk uten underskrift og skal betraktes som et originalt dokument. Papirdokument vil ikke bli ettersendt.

Vi ber om at offisielle svar og henvendelser til Miljødirektoratet gjøres til post@miljodir.no

Hilsen
Kristin Sundal
konsulent, Land og friluftsliv

mobil: 913 62 087

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.xn--miljodirektoratet-oxb.no%2F&data=05%7C01%7Cjenny.gulbrandsen%40statsforvalteren.no%7Ca024d5ce33eb4fc5735d08dbe456d91e%7C8a6fa58e51534bfa9a8b573d985a4186%7C0%7C0%7C638354834611667556%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IklhaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=9li9gn%2F4irRbxRNOS%2Bwi3DjFr4%2FLqmMSi0k%2FVE4gjFg%3D&reserved=0>
|
<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.xn--miljostatus-3cb.no%2F&data=05%7C01%7Cjenny.gulbrandsen%40statsforvalteren.no%7Ca024d5ce33eb4fc5735d08dbe456d91e%7C8a6fa58e51534bfa9a8b573d985a4186%7C0%7C0%7C638354834611667556%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IklhaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=mgULqZDbTid0D1laqWq6h2v7Ns7MeLnzTD%2F86eGsapo%3D&reserved=0>
Sentralbord: 73 58 05 00

Arkivsaksnummer: 2023/1036-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 20.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	32/23	24.11.2023

Prioritering av tiltak som søkes gjennomført i 2024

Innstilling fra forvalter

Forvalter ber styret prioritere inntil 10 tiltak for å øke sannsynlighet for fullføring og redusere arbeidsbelastning gjennom året.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Se også referatsak 36/23

Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder – 2024

Saksopplysninger

Forslag til tiltak basert på pågående tiltak og prioriteringer gjort tidligere.

Post 142031 Tiltak i verneområde og naturrestaurering har ca 50 millioner fordelt på alle store verneområder med eget styre. To ulike undelegg: Tiltak og naturrestaurering.

Naturrestaurering (se eget skriv i referatsaker 36/23) er i år avsatt til kun terrestriske tiltak og det fremgår nokså tydelig at det er våtmark og myr som vil bli prioritert. Forvalter er usikker på om det vil være hensiktsmessig å søke, men har skrevet epsot med spørsmål om denne «prioriteringen» til Miljødirektoratet, avventer svar.

Nr	Type tiltak	Beskrivelse	Beløp	Pri	Post
1	Skjøtsel av (tre) vegetasjon	Beitedyr, tilsyn og rydding av fase 3 Spornes	400 000	#	142031
2	Beiting og lyngbrenning	Kystlynghei brenning og beiting	300 000	#	142031
3	Tilrettelegging	Montering av innkjøpte skilt på innfallspor	500 000		142031
4	Uttak av introduserte arter fauna	Pågående prosjekt med Mink i regi av SNO som bør videreføres	200 000	#	142031
5	Slått	Ruagerkilen (utgikk 2023)	70 000	#	142031
6	Uttak av introduserte arter flora	Hele Raet NP og Søm LVO	500 000		142031
7	Skjøtsel av (tre) vegetasjon	Hele Raet NP og Søm LVO	500 000		142031
8	Beiting og lyngbrenning	Gjerder/ gjerde løsninger	100 000		142031
9	Informasjon	Plakater om ferdsel og kartplakater til innfallspor	200 000		142031
10	Tilrettelegging	Prosjektering Innfallspor Spornes	100 000		142031
11	Tilrettelegging	Tiltak Spornes: Toalett, skilt, utstilling	5 000 000		142031
12	Tilrettelegging	Prosjektering Innfallspor Hove	200 000		142031
13	Tilrettelegging	Ferdigstilling Prosjektering Innfallspor Hasseltangen	50 000		142031
14	Tilrettelegging	Tiltak Hasseltangen: Toalett, skilt, rasteplass	5 000 000		142031
	Tilrettelegging				
15	Naturrestaurering	Steingjerder	500 000		142031
16	Naturrestaurering	Fjerning av trevegetasjon og fremmede arter Tromlingene	500 000	#	142031
17	Naturrestaurering	Fjerning av ulovlige bolter i svaberg – 100 000 per kommune	300 000		142031
18	Naturrestaurering	Molo ved Haslebukta, marin restaurering av bløtbunn tidevannssone.	1 500 000		142031
	Naturrestaurering				

Tiltak fra 2023:

	Type tiltak	Beskrivelse	Beløp	Prioritet
1	Informasjon	Kartbrosjyre geologi	100 000	1
2	Informasjon: Prosjektering av innfallsporter	Kontrakt anropsavtale inngått med Asplan Viak AS.	500 000	1
3	Informasjon: Produksjon og utsetting av skiltstativ med skilt	Plakater er produsert. Skiltstativ heltre eik er bestilt og betalt. De må settes ut på innfallsporter. Portaler må bestilles. Vinklet skilt vurderes.	700 000	1
4	Tilrettelegging	Alternative bålpanner til hele verneområdet	150 000	1
5	Skjøtsel av (tre) vegetasjon Spornes skjøtsel + gjerder	Beitedyr, tilsyn og rydding	400 000	1
6	Uttak av introduserte arter	Pågående prosjekt med Mink i regi av SNO som bør videreføres	200 000	1
7	Beiting og lyngbrenning	Kystlynghei brenning og beiting	300 000	2
8	Slått	Ruagerkilen m.m	50 000	2
9	Skjøtsel av (tre) vegetasjon	Skjøtsel av kulturlandskap i verneområdene i tråd med forvaltningsplaner andre områder	800 000	2
10	Beiting og lyngbrenning	Gjerder til småfe/storfe	100 000	2
11	Uttak av introduserte arter	Oppdrag i verneområdet generelt mot fremmede planter som rynkerose, berberis, platanlønn, buskfuru, sitka m.m.	350 000	2
12	Informasjon	Bearbeiding steinblokker til geologiutstilling	150 000	1
13	Informasjon	Brosjyre Raet NP + støtte til bok	75 000	2
14	Prosjektering av Haslebukta rør/bru	Innhente enkelt kostnadsoverslag og forprosjekt på tiltaket- grunnlag for at styret kan velge løsning	40 000	3
15	Restaurering Haslebukta	Bro eller rør? 1,5mill vs 0,5 mill Prosjektering og utlysning av oppdrag.	1,5 mill	3
16	Tilrettelegging	Innfallsport Geoutstilling og skilt Spornes	1,15 mill	1
17	Tilrettelegging	Innfallsport Hasseltangen P-plass	5,57 mill	1
18	Restaurering	Vaodden hytteruin	350 000	3
19	Rydding	Fjerne Lektør Rødøya	0,5-1,5 mill	3
20	Restaurering	Steingjerder	500 000	2
		SUM alt	14 482 000	
		Sum 1. pri	11 067 000	

Oppsummering fra 2023:

1. NGU er betalt og vi har kartfilene. Har kommet et stykke nærmere plakat, men har vært litt konflikt om tekst på berggrunn. Har også fått deltaljkart på løsmasser på utvalgte lokasjoner fra Ivar Janssen. Ikke høyt prioritert i 2023 på grunn av manglende midler.
2. Hasseltangen avventer svar fra AFK ang vei. Elles mer eller mindre ferdig. Ikke prioritert i 2023 på grunn av manglende midler. Har også sett litt på Spornes. Har fått hentet stein fra Froland Stein og fra Hasseltangen til Fevik steinindustrier.
3. Bestilt og betalt skilt, står på lager. Mangler midler til montering.
4. Bålpanner. Fikk 50 000 ekstra til dette, men Hoves venner fikk også midler fra AFK. De har kjøpt inn fra lokalt firma- veldig flott løsning. Benytter midler til å betale støtte til Hoves venner. Hoves venenr rydder alle bålpanner ukentlig, og lager veddeponier.
5. Rydding på Spornes fortsetter som planlagt. Vil bli ryddet i Fase 3 vinteren 23-24.
6. 200 000 til SNO for uttak av mink. Minksmaling i 2023 (desember) for involverte bidragsyttere i Agder.
7. 300 000 til Ragg AS for ivaretagelse av kystlynghei
8. Slått av Ruagerkilen - Utgikk i 2023.
9. Skjøtsel av trevegetasjon. Delvis – Tromlingen ble prioritert.
10. Gjerder -Utgikk på grunn av manglende midler.
11. Fremmede arter flora- delvis utført, redusert på grunn av lite midler. Grunde Høgberget og Ove Hetland har vært ute.
12. Hentet ned og betalt stein frå Froland. Lagret hos Fevik Stein inntil videre. Mangler finansiering.
13. Brosjyre og bokstøtte, ikke prioritert i 2023.
14. Fått prisoverslag og tilbud fra Stærk. Ikke gått videre med dette på grunn av manglende midler.
15. – 17. Mangler midler.
18. I prosess, tilbudet tildelt Ragg AS
- 19.-20. Mangler midler

Vurdering

Det bør være et mål å redusere antallet pågående prosjekter. Fint om styret kan velge bort noen av de større prosjektene. Jeg har satt en # ved de som er pågående og som bør fortsette.

Arkivsaksnr: 2022/185-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 09.11.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre		

Tiltak 2023

Forvalters innstilling

Forvalter ber styret prioritere tiltak og vedta en prioritert liste til søknadsinnsending 10.1.23.

Saksopplysninger

Se også referatsak

Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder – 2023

Forslag til prioriterte tiltak basert på pågående tiltak (lysegrønne) og prioriteringer gjort tidligere.

Ellen Svalheim fra NIBIO har sendt søknad om reregistrering av ruter med vegetasjon på Tromlingene. Selve forsøket vil behandles som selvstendig søknad (sak). Hun ber om midler til gjennomføring av forsøket fra styret, totalt 245 000 kr. Dette må i så fall prioriteres i tiltak.

	Type tiltak	Beskrivelse	Beløp	Prioritet
1	Informasjon	Kartbrosjyre geologi	100 000	1
2	Informasjon: Prosjektering av innfallsporter	Kontrakt anropsavtale inngått med Asplan Viak AS.	500 000	1
3	Informasjon: Produksjon og utsetting av skiltstativ med skilt	Plakater er produsert. Skiltstativ heltre eik er bestilt og betalt. De må settes ut på innfallsporter. Portaler må bestilles. Vinklet skilt vurderes.	700 000	1
4	Tilrettelegging	Alternative bålpanner til hele verneområdet	150 000	1
5	Skjøtsel av (tre) vegetasjon Spornes skjøtsel + gjerder	Beitedyr, tilsyn og rydding	400 000	1
6	Uttak av introduserte arter	Pågående prosjekt med Mink i regi av SNO som bør videreføres	200 000	1
7	Beiting og lyngbrenning	Kystlynghei brenning og beiting	300 000	2
8	Slått	Ruagerkilen m.m	50 000	2
9	Skjøtsel av (tre) vegetasjon	Skjøtsel av kulturlandskap i verneområdene i tråd med forvaltningsplaner andre områder	800 000	2
10	Beiting og lyngbrenning	Gjerder til småfe/storfe	100 000	2
11	Uttak av introduserte arter	Oppdrag i verneområdet generelt mot fremmede planter som rynkerose, berberis, platanlønn, buskfuru, sitka m.m.	350 000	2
12	Informasjon	Bearbeiding steinblokker til geologiutstilling	150 000	1
13	Informasjon	Brosjyre Raet NP + støtte til bok	75 000	2
14	Prosjektering av Haslebukta rør/bru	Innhente enkelt kostnadsoverslag og forprosjekt på tiltaket- grunnlag for at styret kan velge løsning	40 000	3
15	Restaurering Haslebukta	Bro eller rør? 1,5mill vs 0,5 mill Prosjektering og utlysning av oppdrag.	1,5 mill	3
16	Tilrettelegging	Innfallsport Geoutstilling og skilt Spornes	1,15 mill	1
17	Tilrettelegging	Innfallsport Hasseltangen P-plass	5,57 mill	1
18	Restaurering	Vaodden hytteruin	350 000	3
19	Rydding	Fjerne Lekter Rødøya	0,5-1,5 mill	3
20	Restaurering	Steingjerder	500 000	2
		SUM alt	14 482 000	
		Sum 1. pri	11 067 000	

*Sum trekkes opp av tiltak 16 og 17, der mva er inkludert og det er lagt til 25% kostnadsøkning. I tillegg bør kommunene søke arealene inn som statlig sikret og be om finansiering fra Friluftslivstiltaksmidler.

Nærmere beskrivelse

1. Vi har fått oversiktskart, men ikke detaljkart fra NGU. Avventer fortsatt faktura på hele oppdraget (startet i 2019-2020) – Ramme på 100 000 kr. Purret på denne 2 ganger høsten 2022. Detaljkart utarbeides nå av våre geologer i samarbeid med SFAG Landbruk.
2. Asplan Viak AS har startet opp oppdraget med landskapsarkitektur av innfallsporter inkl en møbelserie for verneområdene. Ramme for dette er anslått til 500 000 i 2023. Hasseltangen og Spornes er i prosess, forventer oppstart Hove og ev andre innfallsporter i 2023. Søknad om tiltak på Hasseltangen og Spornes 2023.
3. Styret har signert tiltredelseskontrakt på STAFs rammeavtale på skiltsystem i tre og stål. Bestilling på 750 00 til treskilt i 2022, avventer avtale på stål i nærmeste fremtid. Vurdere vinklet skiltsystem i tillegg? Portaler? Monteringskostnader inkludert i rammen.
4. Bålpanner og grill-løsninger etterspurt flere steder etter at vi satte ut på Hoveodden.
5. Restaureringen på Spornes (Skagerak Trepleie AS, Siver W Svane) er godt i gang og ettersom NoFence fungerer godt så vil det trolig ikke være nødvendig med flere gjerder. En gradvis videre rydding samt tilsyn og oppfølging av beitedyr (leie av dyr med NoFence) vil være behovet de neste årene. Ca 100 000 til dyr/tilsyn og resten til gradvis nedrydding av skjøtselsplanområdet. Oppstart på rydding i sone 3?
6. Fikk 200 000 i 2022, foreslår å opprettholde dette.
7. Kystlynghei – utvalgt naturtype- øke dette fra 250 000 til 300 000 f (Ragg AS i Tvedestrand)
8. Slått av strandenger i Ruagerkilen inkl utkjøring av avfall (Ragg AS)
9. Andre skjøtseltiltak. Ønsker fra tiltakshavere, eiere og andre om tiltak på Merdø, Bjelland, Botne, Flageborg, Flangeborg, Jerken m.fl. 1.pri er 300 000 til Tromligene – hogst og helikoptertransport.
10. Ved ledige midler har vi gitt tilskudd til dette
11. Rammeavtale med Grunde Høgberget fra 2021-2023 på ca 300 00 kr per år. Årlig kontrakt med Ove Hetland på 35 000 kr. Andre tiltak som dukker opp på fremmede arter.
12. Ref tidligere vedtak. Asplan Viak har tegnetutstillingen som inngår i Innfallsporten på Spornes. Blokker hentet fra Froland og Hasseltangen, bearbeides på Fevik Stein.

13. Vi trenger en ny brosjyre. Geologibrosjyre + en generell. Geologibrosjyren venter på kart fra NGU. Nyutgivelse av boka om Raet (eng/norsk) – forbedret utgave. Ikke iverksatt i 2022.
14. Haslebukta, purret på Staerk og Co flere ganger.
15. Haslebukta, ikke prioritert i 2022.
16. Se kostnadskalkyle fra Asplan Viak (inkl mva og 25 % prispåslag)
17. Se kostnadskalkyle fra Asplan Viak (inkl mva og 25 % prispåslag)
18. Vaodden- Fått prisoverslag fra Ager-Wick.
19. Lekter Rødøya- Fått prisoverslag fra Ager-Wick. Mulig tilbud fra Skagerak trepleie. Betong retur er kostnadsdrivende.
20. Steingjerder. Venter på prisoverslag på Ragg på 1, 4, 7 og 12 ref rapport fra SNO. Ca 400 meter med varierende tilstand. Ca 3000 per meter. Hvis midler: 500 000 til oppstart.

Vurdering

Nåværende forslag til statsbudsjett har ikke økt tildelingen til verneområder, så det er ca 50 mill som skal fordeles på 48 verneområder. Tiltak med pågående skjøtsel, tiltak som er nødvendige for å ivareta verneverdiene og tilrettelegging i tråd med besøksstrategi er prioritert.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsarområder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtseltiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd.»

For tiltak 16 og 17 vil det trolig stilles krav om samfinansiering – dette kan være mulig gjennom midler til statlig sikra friluftsområder på Spornes- og på Hove og Hasseltangen dersom kommunenes søknad blir godkjent. Søknadsfrist er februar 2023.

Miljødirektoratet har på sist samling åpnet noe mer for at man kan bidra til drift av tiltak (toaletter osv).

Hasseltangen - Innfallsport Raet nasjonalpark
Kostnadsoverslag

Dato: 04.10.22

Priser vil avhenge av gjennomføringen til prosjektet. Flere poster må økes dersom delprosjekter gjennomføres til ulike tidspunkt.

WC bygg: Kun inkludert uttrauing til fundament og kabelgrøfter

Ikke inkludert: Vannuttak og belysning på fasade

Skilt: Kun inkludert fundamentering og montering, ikke selve skiltet

	Enhet	Enh.pris	P-plass/innfallsport vest		Utsiktspunkt øst		Liten p-plass+ revegetering nord		Sti på stolper øst		Baderampe nord		Kommentarer
			Antall	SUM BT1	Antall	SUM BT2	Antall	SUM BT3	Antall	SUM BT4	Antall	SUM BT5	
FJERNING/ RIVING OG BEARBEIDET TERRENG													
Fjerning av asfalt inkl tippavgift	m2	100	3 100	310 000	-	-	-	-	-	-	-	-	
Fjerning av asfalt inkl tippavgift	m2	200	-	-	100	20 000	100	20 000	-	-	-	-	
Fjerning av stein, betongblokker -lagres på stedet	RS	5 000	1	5 000	-	-	-	-	1	5 000	-	-	hvor skal det lagres? skal dette mer her?
Fjerne eks WC bygg	RS	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
Vegetasjonsrydding komplett inkl transport og tippavgift	RS	10 000	1	10 000	-	-	-	-	3	30 000	-	-	
Arrondering/ delvis flåsprenning av terreng til riktig nivå	m2	250	200	50 000	-	-	-	-	-	-	100	25 000	
Uttrauing for fundament - WC bygg	m2	250	65	16 250	-	-	-	-	-	-	-	65	16 250
Uttrauing til gangsti, vegetasjon - behov og omfang må tilpasset på stedet.	m2	250	120	30 000	-	-	100	25 000	250	-	-	-	BT1-Kun ny sti mot s BT3- noe terrengsut
Justert bærelag, forutsetter ok eksisterende underbygning	m2	100	1 700	170 000	100	10 000	270	27 000	-	-	-	-	
Bærelag, kun supplering 15-20 % (ikke asfaltdekke)	m2	250	300	75 000	50	12 500	150	37 500	-	-	-	-	
Underbygning for forhøyninger i terreng- sams masse	m3	500	25	12 500	-	-	-	-	-	-	-	-	
Utgraving til baderampe, inkl fjerning av stein, inkl arbeider i sjø.	m2	400	-	-	-	-	-	-	-	-	130	52 000	
Riving av betongkant -ytterkant ny gangsti vestsida	lm	120	-	-	50	6 000	-	-	-	-	-	-	Avhenger av løsning
Riving av rekkverk	RS	5 000	-	-	1	5 000	-	-	-	-	-	-	
UTENDØRS KONSTRUKSJONER													
Ensidig lodd natursteinsmur - type stedeagne - ref typiske snitt, inkl fundament med dreinsledning	m2	3 500	70	245 000	-	-	-	-	-	-	-	-	
UTENDØRS ELKRAFT													
Belysning inklusiv fundament, pullertlys -	stk	10 000	10	100 000	-	-	-	-	115 000	-	-	-	BT1-Kun tegnet inn 6 OPSJON?
Belysning inklusiv fundament, pullertlys -	stk	15 000	-	-	-	-	-	5	75 000	-	-	-	
Kabelgrøfter for utendørs belysning.	lm	200	400	80 000	-	-	-	200	40 000	50	10 000	-	Luftstrekk frem til pm OPSJON/ UTGAR? f
Luftstrekk strøm i bakken?	RS	25 000	2	50 000	-	-	-	-	-	-	-	-	
VEGER OG Plasser													
Grusdekke cangsti, parkering inkl bærelag, forsterkningslag og fiberduk	m2	280	460	128 800	100	28 000	270	75 600	250	70 000	20	5 600	BT2-kun utkikkspunk Kun ny snuplass OPSJON? Høy kost Forslått tatt ut mhp b
Asfaltdekke inkl bærelag, forsterkningslag og fiberduk	m2	320	450	144 000	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sivendekke inkl bruddheller skifer salt / sand, støpt ytterkant	m2	3 100	160	496 000	-	-	-	-	-	-	-	-	
OPSJON: Armeret gress kjerberf -type Nelpave referanse Fjære kirke	m2	650	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Grusarmert gress	m2	150	1 300	195 000	-	-	-	-	-	-	-	-	
Storgatestein, kun parkeringsoppmerking	lm	600	90	54 000	-	-	-	-	-	-	-	-	
Utsiktspunkt tredekke inkl tilpasset fjell og inkl trinn/ rampe / UU markering	m2	5 000	-	-	60	300 000	-	-	-	-	-	-	Utforming må sees p
Utsiktspunkt fundamentering, stål, boring, gysing...	m2	5 000	-	-	30	150 000	-	-	-	-	-	-	
Nettinggjerd - spesialnett syrefast, med T stål stendere./ + håndløper eik. Langs utsiktspunkt og rampe	lm	4 000	-	-	30	120 000	-	-	-	-	-	-	
Sti på påler, tredekke (hvis hele runden skal være på påler)	m2	2 000	-	-	-	-	-	420	840 000	-	-	-	OPSJON : 50% sti p OPSJON : 50% sti p OPSJON : 50% sti p OPSJON : 50% sti p
Sti på påler konstruksjon (hvis hele runden skal være på påler)	lm	2 000	-	-	-	-	-	400	800 000	-	-	-	
Sti på påler, trapp	m2	4 000	-	-	-	-	-	4	16 000	-	-	-	
Sti på påler, Gjerdel/håndløper (hvis hele runden skal være på påler)	lm	2 000	-	-	-	-	-	400	800 000	-	-	-	
Baderampe - betongdekke støddstøpt inkl armering, brettstøtt inkl underbygning	m2	6 500	-	-	-	-	-	-	-	120	780 000	-	
Rekkverk baderampe	lm	3 000	-	-	-	-	-	-	-	138	405 000	-	
Elvstein langs plantefelter osv	m2	250	35	8 750	-	-	-	-	-	-	-	-	
Utplassering av eksisterende stein	stk	300	10	3 000	-	-	20	6 000	-	-	-	-	
PARKER OG HAGER													
Plantearealer og trær													
Grasbakke/ eng inkl vekstjord og tilsåing	m2	60	1 000	60 000	-	-	-	-	-	-	-	-	
Staudfelt inkl vekstjord. Gjennomsnittlig antall planter pr m 8 stk inkl noe reetablering av tåktrær	m2	550	600	330 000	-	-	-	-	-	-	-	-	
Eksisterende vegetasjon - tytning	m2	150	300	45 000	-	-	-	-	-	-	-	-	
Trær, SO 18-20 inkl. vekstjord, vanningsrør, oppstilling.	stk	7 000	23	161 000	-	-	5	35 000	-	-	-	-	BT1 trær langs vestr
Trær, SO 18-20 inkl. vekstjord, vanningsrør, oppstilling.	stk	8 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Reetablering av vegetasjon gammel parkeringsplass	m2	300	-	-	-	-	600	180 000	-	-	-	-	
Møbler og utstyr													
Avfallsbeholdere	stk	12 000	1	12 000	-	-	1	12 000	-	-	1	12 000	
Benk+stoler ut tilgjengelig	stk	12 000	6	72 000	2	24 000	-	-	-	3	36 000	-	
Benker	stk	10 000	-	-	-	-	-	-	4	40 000	4	40 000	
Ryggste	stk	4 000	-	-	-	-	-	-	-	4	16 000	-	
Sykkelparkering	stk	3 500	10	35 000	-	-	4	14 000	-	-	6	-	
Skilt (eget program) - fundamentering og montering (IKKE SELVE SKILTET)	stk	10 000	4	40 000	1	10 000	1	10 000	5	50 000	1	10 000	Antall skilt / RS mont Eksisterende bom gj
Bom, eksisterende flyttes	RS	5 000	-	-	-	-	1	5 000	-	-	-	-	
Grillkongen	stk	41 000	1	41 000	-	-	-	-	-	-	1	41 000	
sum eks mva													
Garantitid 3 år (1,5 % pr år)				134 069		30 848		19 850		121 320		64 946	
Rigg og drift 10%				297 930		68 550		44 110		269 600		144 325	
Prisstigning materialkostnader - 25%				744 825		171 375		110 275		674 000		360 813	
Uforutsett 10%				297 930		68 550		44 110		269 600		144 325	
sum eks mva				4 454 054		1 024 823		659 445		4 030 520		2 157 659	12 326 499
mva 25%				1 113 513		256 206		164 861		1 007 630		539 415	
SUM				5 567 567		1 281 028		824 306		5 038 150		2 697 073	

Spornes Raet nasjonalpark

Kostnadsverslag

Dato: 04.10.22

Priser vil avhenge av gjennomføringen til prosjektet. Flere poster må økes dersom delprosjekter gjennomføres til ulike tidspunkt.

WC bygg: Kun inkludert uttrauing til fundament og kabelgrøfter

Ikke inkludert: Vannuttak og belysning på fasade

Skilt: kun inkludert fundamentering og montering , ikke selve skillet

71	FJERNING/ RIVING OG BEARBEIDET TERRENG	Enhet	Enh.pris	Steinutstilling og utbedring eks oppholdsplass		Gangvei UU inkl boardwalk		utbedring gangvei til utsiktspunkt		Kommentarer
				Antall		Antall		Antall		
					204 250		260 000		65 000	
	Fjerne eks WC bygg	RS					-		-	skal dette med her?
	Vegetasjonsrydding/ lusing komplett inkl transport og tippavgift - bord og benker ved p-plass	RS	10 000	1	10 000		-	1	10 000	
	Vegetasjonsrydding komplett inkl transport og tippavgift - steinutstilling	RS	10 000	1	10 000					
	Vegetasjonsrydding komplett inkl transport og tippavgift - UU gangsti	RS	10 000		-	2	20 000			
	Flytte HC skilt på parkeringsplass	RS	3 000	1	3 000					
	Uttrauing for fundament - WC bygg	m2	250	65	16 250		-		-	Forslag - i dag plass
	Uttrauing - inkl avtaking av topplag jord - lagring på stedet. - steinutstilling	m2	250	300	75 000					
	Uttrauing til gangsti UU, inkl avtaking av topplag jord - lagring på stedet.	m2	250			250	62 500	220	55 000	Eks sti har slitasje og
	Uttrauing til eseltrapp	m2	250			150	37 500			
	Bærelag tilført , eks gangsti omgjort til eseltrapp	m2	250			150	37 500			
	Arrondering, terrengtilpasning	m2	200	200	40 000	250	50 000			
	Bærelag tilført , steinutstilling - justert høyde på terreng	m2	250	200	50 000					
	Eks grillplasser: fjerne masse og vegetasjon	m2	150			100	15 000			
	Grunnarbeid boardwalk	m2	250			150	37 500			
	UTENDØRS KONSTRUKSJONER				245 000		-			
	Ensidig lødd natursteinsmur , inkl fundament med drenering - ved steinutstilling.	m2	3 500	50	175 000		-			
	Steinelementer til utstilling,	stk	5 000	8	40 000		-			
	Skiltplater til steinutstilling	stk	1 000	30	30 000		-			Antall? Materiale?
					2 000		-			
73	UTENDØRS ELKRAFT				2 000		-			
	Kabelgrøft til nytt WC bygg	lm	200	10	2 000		-			Lenge ikke avklart.
	VEGER OG PLAGSER				64 400		675 000		84 000	
	Grusdekke gangsti steinutstilling inkl. bærelag, forsterkningslag og fiberduk	m2	280	200	56 000		-			
	Grusdekke gangsti UU inkl bærelag, forsterkningslag og fiberduk	m2	280			250	70 000	300	84 000	
	Grusdekke gangsti med eseltrapp inkl bærelag, forsterkningslag og fiberduk	m2	280			150	42 000			
	Grusdekke gangsti wc bygg inkl bærelag, forsterkningslag og fiberduk	m2	280	30	8 400					
	Eseltrapp trinn - materiale ?	stk	1 500			10	15 000			"Sviller" i tre?
	Grusdekke rundt eks grillplasser	m2	280			100	28 000			
	Boardwalk med opphøyde kant	m2	4 000			130	520 000			
					-		-			
					104 000		118 000			
76	PARKER OG HAGER									
	Plantearbeid og trær									
	Grasbakke/ eng inkl vekstjord og tilsåing, stedegne masser tilbakeføres.	m2	60	200	12 000	200	12 000			
					-		-			
	Møbler og utstyr									
	Avfallsbeholdere	stk	12 000	1	12 000	1	12 000			Antall?
	Benk+stoler uu tilgjengelig	stk	12 000		-		-			
	Benker	stk	10 000	3	30 000	2	20 000			
	Ryggstø	stk	4 000		-	6	24 000			
	Sykkelparkering	stk	3 500		-		-			
	Skilt (eget program) - fundmantering og montering(IKKE SELVE SKILTET)	stk	10 000	5	50 000	1	10 000			Antall skilt / RS mont
	Grill	stk	20 000			2	40 000			Type grill?
					-		-			
	sum eks mva				619 650	-	1 053 000	-	149 000	
	Garantitid 3 år (1,5 % pr år)				27 884		47 385		6 705	
	Rigg og drift 10%				61 965		105 300		14 900	
	Prisstigning materialkostnader - 25%				154 913		263 250		44 700	
	Uforutsett 10%				61 965		105 300		14 900	
	sum eks mva				926 377		1 574 235		230 205	2 730 817
	mva 25%				231 594		393 559		57 551	
	SUM				1 157 971		1 967 794		287 756	

Arkivsaksnummer: 2023/1036-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 20.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	33/23	24.11.2023

Regnskap 2023 og forslag til budsjett 2024

Innstilling fra forvalter

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde godkjenner regnskap for 2023 i prosjektene:

M1709 Tiltaksmidler
M1710 Drift av styret
M1805 Forvaltningsplan
M2205 Marin kartlegging i Raet
M2319 Restaurering av hytteruin- Vaodden

Videre godkjennes budsjett for 2024 i prosjektene

M1709 Tiltaksmidler i henhold til sak 32/23
M1710 Drift av styret 330 000 kr
M1805 Forvaltningsplan 300 000 kr
M2205 Marin kartlegging i Raet 500 000 kr

Nasjonalparkstyret ber forvalter søke om midler fra Miljødirektoratet i henhold til budsjett for M1709 Tiltaksmidler.

Nasjonalparkstyret ber forvalter søke midler fra Miljødirektoratet i henhold til budsjett for M1710 Drift av styret.

Nasjonalparkstyret ber forvalter søke om midler fra Miljødirektoratet i henhold til budsjett for M1805 Forvaltningsplan til skjøtselsplaner.

Nasjonalparkstyret ber forvalter søke om midler fra Miljødirektoratet i henhold til muligheter til videreføring av marin kartlegging M2205.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Saksopplysninger

M1709 Tiltaksmidler

Tildelt 2 000 000 kr inkl ekstra tildeling juni 2023. Fått lovnad om ca 200 000 ekstra på grunn av BABET. Utestående vil bli fakturert ut innen 31.12.23.

Anbefaler å søke om midler i henhold til vedtak og prioriteringer i sak 32/23.

Balanse per 20.11.23

Forbruk Rest		Slipp kolonnefeltet her	
Konto <input type="text"/>		Sum total	
		Forbruk	Rest
-		0	2 000 000
4990 - Andre driftsmidler (også kunst)		76 800	-76 800
6780 - Kjøp av andre fremmede tjenester		1 779 429	-1 779 429
7132 - Reisekostnad, ikke oppgavepliktig		100 000	-100 000
Sum total		1 956 229	43 771

Bilagsoversikt:

Beløp		Slipp kolonnefeltet her	
Konto <input type="text"/>	Betalt til (T) <input type="text"/>	Beløp Sum	
☐ 4990	13389 - Froland Stein og Hellebrudd AS		76 800
☐ 6780	-		-95 000
	10035 - Skagerak Trepleie Sivert W. Svane		470 778
	11569 - Skogpleieren, Grunde Høgberget		276 490
	11813 - Hoves Venner		17 500
	12008 - HOLT-MASKINGRAVING OG HOGST		475 000
	12130 - Feste Sør AS		575
	12989 - Reklameservice AS		91 000
	13340 - Stærk & Co AS		35 000
	2834 - Asplan Viak AS		405 466
	3053 - NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE		100 000
	9314 - DRONNINGA LANDSKAP AS		2 620
6780			1 779 429
☐ 7132	-		100 000
Sum total			1 956 229

13389- Stein til utstilling

10035 -Spornes og andre mindre tiltak (Flageborg og Hasla)
 11569 -Skjøtsel og fremmede arter, bistår Arild.
 11813 -Rydding av bålpanner mm
 12008 -Per Holt, rydding Tromlingene i 2022 og 2023
 12130 -Design toalettbygg
 12989 -Treskilt til innfallsporter
 13340 -Kalkyle med prisoverslag molo Haslebukta (brokar/rør)
 2834 -Innfallsporter Spornes, Hasseltangen
 3053 -Kartfiler fra NGU
 9314 -Bistand på møte om Hove Innfallsport

M1710 Drift av styret

Tildelt 300 000. Utestående vil bli fakturert innen 31.12.23.

Husk å sende inn krav om møtehonorer og reisegodtgjørelse!!

Balanse per 20.11.23

Forbruk Rest		Slipp kolonnefelt her	
Konto △ ▾	Sum total		
	Forbruk	Rest	
-	0	300 000	
5300 - Styrer, råd og utvalg	19 292	-19 292	
5330 - Honorarer	28 448	-28 448	
5400 - Arbeidsgiveravgift	6 743	-6 743	
6460 - Leie av andre transportmidler	89 286	-89 286	
6780 - Kjøp av andre fremmede tjenester	35 455	-35 455	
6830 - Annonser	5 500	-5 500	
6860 - Møter eksterne	23 521	-23 521	
6861 - Møter interne	2 855	-2 855	
7100 - Bilgodtgjørelse, oppgavepliktig	367	-367	
7132 - Reisekostnad, ikke oppgavepliktig	132	-132	
7400 - Medlemskontingent	12 418	-12 418	
7410 - Gaver (eksterne forelesere og lignende)	1 055	-1 055	
Sum total	225 072	74 928	

Budsjett for 2024. Anbefaler å søke om 330 000.

Konto	M1710 Drift av styret	Forbruk 2021	Forbruk 2022	Budsjett 2023	Forbruk 2023	Budsjett 2024
5300	Styrer, råd og utvalg	3 645,50	31 695	40 000	19 292	25 000
5330	Honorarer	57 395,50	21 197	60 000	28 448	30 000

5400	Arbeidsgiveravgift	8 611,96	7 470	10 000	6 743	10 000
6420	Nettside	9 015,00	-	50 000		10 000
6510	Verktøy og lignende	-	-	10 000		10 000
6820	Trykksaker/Bøker	-	-	-		
6780	Kjøp av andre fremmede tjenester	105 483,27	107 355	100 000	35 455	100 000
6800	Annonser	5 000,00	-	10 000	5 500	10 000
6860	Møter eksterne	15 584,39	31 024	70 000	26 376	70 000
6880	Kurs og seminar	20 000,00	15 587	20 000	89 286	20 000
7100	Bilgodtgjørelse, oppgavepliktig	282,10	926	5 000	367	5 000
7132	Reisekostnad, ikke oppgavepliktig	173,58	1 187	5 000	132	5 000
7400	Medlemskontigent	8 752,46	7 094	25 000	12 418	25 000
7410	Gaver (eksterne forelesere og lignende)	-	-	10 000	1 055	10 000
SUM		246 431,00	222 612	415 000	225 072	330 000

M1805 Forvaltningsplan

Tildelt 300 000. Utestående vil bli fakturert innen 31.12.23. Har fått faktura fra Asplan Viak AS på kart (ca 25 000) og så vil resten benyttes på Vedlegg Fortøyningsbolter (Øivind Berg).

Anbefaler å søke om 300 000 til skjøtselsplaner for for eksempel Merdø, Hoveodden, Kystlynghei, Jerken, Tromligene, Ruager- Hasseltangen m.fl.

Balanse per 20.11.23

Forbruk		Rest		Slipp kolonnefelter her	
Konto		Sum total			
		Forbruk	Rest		
-		0	300 000		
6780 - Kjøp av andre fremmede tjenester		189 682	-189 682		
6860 - Møter eksterne		7 953	-7 953		
Sum total		197 634	102 366		

Bilagsoversikt:

Beløp				Slipp kolonnefelter her	
Konto	Betalt til (T)	Bilagsnr	Tekst	Beløp	Sum
6780	11604 - Øivind Berg	7221299	ØB forvaltningsplanarbeid	71 600	
		800000655	arb med plan	49 500	
		800001245	FORvaltningsplan ØB	44 781	
		800002879	Forvaltningsplan - timer aug. og sept. 2023	23 800	
	11604 - Øivind Berg			189 682	
6860	-	11901551	OMP B 7220811 - Møte ØB - feil prosjekt	628	
		11901552	OMP B 7220812 - Møte ØB - feil prosjekt	453	
	-			1 081	
	12085 - Sodexo AS	7221857	Møtemat forvaltningsplan	369	
		7221858	RU møte om FNs bærekraftsmål	6 011	
		800000318	Møte arb forvplan	168	
		800001243	Møte med Bevar Raet	324	
12085 - Sodexo AS			6 872		
6860			7 953		
Sum total			197 634		

M2205 Marin kartlegging i Raet

Tildelt 500 000 som er overført til Havforskningsinstituttet i sin helhet, til prosjektet Bevar Raet.

Balanse per 20.11.23

Forbruk		Rest		Prosjekt	
Konto		M2205 - Marin kartlegging i Raet (142032)			
		Forbruk	Rest		
-		0	500 000		
6780 - Kjøp av andre fremmede tjenester		500 000	-500 000		
Sum total		500 000	0		

M2319 Restaurering av hytteruin- Vaodden

Tildelt 350 000 på restmidler juni 2023. Kontrakt tildelt Ragg AS etter anbudsrunde. Blir fakturert forløpende innen 31.11.23. Arbeidet utføres vinteren 23-24 under oppsyn av SNO.

Balanse per 20.11.23.

Forbruk	Rest	Prosjekt
Konto 	M2319 - Raet - styret fjerne hytteruin (142031)	
	Forbruk	Rest
-	0	350 000

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre		

Omprioritering av driftsmidler og tiltaksmidler 2023

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret må prioritere midler etter tildeling 2023

Forvalter kan ettersende dokumentasjon der hvor dette er etterspurt og eventuelt be om mer midler.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyret har fått svar på søknader om driftsmidler og tiltaksmidler.

Styret vedtok å søke om 415 000 kr til drift av styret, og har fått innvilget 300 000 kr. Styret søkte videre om 200 000 til bevaringsmål, 500 000 til skjøtselsplaner og 300 000 (feil i saksframlegg i november) til forvaltningsplan. I tillegg ble det søkt om 100 000 til nettside og utvikling. Totalt 1 mill kr. Av dette er det tildelt 300 000 kr til forvaltningsplan.

Navn	Status	Innvilget beløp	Kommentar
Driftsmidler nasjonalparkstyret	Delvis innvilget	300 000	
Forvaltningsplaner for Raet og Søm	Innvilget	300 000	
Skjøtselsplaner Raet NP	Avslag		
Utarbeidelse av bevaringsmål	Avslag		
Utvikling av nettsider (styrets og besøkssiden)	Avslag		
		600 000	

Hele søknaden om marin kartlegging på 0,5 mill er innvilget og tildelt på post 1420.32

Det ble søkt om 6 774000 kr til naturrestaurering. Foreløpig ikke innvilget og 4 av 5 er vurdert som utenfor postformål. Miljødirektoratet etterspør bedre budsjett på et tiltak: Tromlingene.

Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvarlig	Kommentar
1	Restaurering av kystlandskap - Tromlingene	Avvent		Forvaltningsmyndighet	Veldig grovt budsjettert. Trenger detaljert kostnadsestimat med volum og estimert timeforbruk for å kunne vurdere søknaden. Deler av tiltaket er ikke restaurering.
2	Restaurering av Haslebukta	Utenfor postformål		Forvaltningsmyndighet	Midlene på denne budsjettposten skal gå til restaurering av terrestriske naturtyper.
3	Steingjerder Søm LVO	Utenfor postformål		Forvaltningsmyndighet	Sist steingjerdet i Hasseltangen ble restaurert, var det et spleiselag mellom kulturminnemyndigheten og Miljødirektoratet. Målet for tiltaket treffer ikke helt mtp postformålet.
4	Fjerne hytteruin Vaodden	Utenfor postformål		Forvaltningsmyndighet	
5	Lekter Rødøya	Utenfor postformål		Forvaltningsmyndighet	
Antall: 5					

Det ble søkt om 9295 000 kr til tiltak i verneområdet. Her er det innvilget 2 200 000 kr inkludert 200 000 kr til mink i regi av SNO.

Tiltak på innfallsporter er satt på vent (gjelder ikke prosjektering).

Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvarlig	Kommentar
1	Kartbrosjyre Geologi	Utenfor postformål		Forvaltningsmyndighet	
2	Prosjektering av innfallsporter			Forvaltningsmyndighet	
3	Skilt og skiltsativ inkl montering			Forvaltningsmyndighet	
4	Bålpanner			Forvaltningsmyndighet	
5	Tilskudd til uttak av mink og feller	OK	200 000	Lokalt SNO	
6	Skjøtsel på Spornes			Forvaltningsmyndighet	
7	Kystlynghei i Tvedestrand			Forvaltningsmyndighet	
8	Gjerder			Forvaltningsmyndighet	
9	Fremmede arter (mange små tiltak)			Forvaltningsmyndighet	
10	Geologitstilling blokkstein			Forvaltningsmyndighet	
11	Innfallsport Spornes	Avvent		Forvaltningsmyndighet	Avvent besøksstrategi.
12	Innfallsport Hasseltangen	Avvent		Forvaltningsmyndighet	Avvent endelig godkjenning av besøksstrategi. Før tiltakene iverksettes kreves en gjennomgang av nivå på tiltakene
13	Informasjonsbrosjyre og støtte til bok	Utenfor postformål		Forvaltningsmyndighet	
14	Samlet pott	OK	2 000 000	Forvaltningsmyndighet	
Antall: 14			2 200 000		

Vurdering

Med mindre Miljødirektoratet gir ekstra tildelinger så vil nasjonalparkstyret bli nødt til å prioritere svært hardt i 2023.

Forvalter mener det vil være viktig å prioritere Tromlingene, Spornes, Kystlynghei (utvalgt naturtype) og prosjektering av innfallsporter.

Tromlingene (deler av tiltaket som ble søkt om til naturrestaurering) er allerede utbetalt til prosjektkonto – et beløp på 457 000.

En del mindre utgifter er også utbetalt til:

Hoves Venner

Stærk & Co

FesteSør i hht avtale

ASplan Viak i hht avtale

NGU i hht avtale (ventet på faktura siden 2021)

Reklameservice (skilt)

Skagerak trepleie i hht avtale

Skogpleier Grunde Høgberget i hht avtale

Totalt 1 205 888 kr.

Det vil si at gjenværende beløp er på ca 800 000 kr.

Forvalters forslag til fordeling:

Spornes 300 000 kr

Kystlynghei 300 000 kr

Innfallsporter 100 000 kr

Småting 100 000 kr

Det innebærer at utsetting av skilt, fjerning av fremmede arter, bålpanner, kart og brosjyre geologi, og tiltak på innfallsporter ikke kan gjennomføres i 2023.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre		

Regnskap 2022 og Budsjett 2023

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde godkjenner regnskap for 2022 i prosjektene:

M1709 Tiltaksmidler
M1710 Drift av styret
M1805 Forvaltningsplan
M2205 Marin kartlegging i Raet

Videre godkjennes budsjett for 2023 i prosjektene M1709, M1710 og M1805.

Nasjonalparkstyret ber forvalter søke om midler fra Miljødirektoratet i henhold til budsjett for M1709 Tiltaksmidler.

Nasjonalparkstyret ber forvalter søke midler fra Miljødirektoratet i henhold til budsjett for M1710 Drift av styret.

Nasjonalparkstyret ber forvalter søke om midler fra Miljødirektoratet i henhold til budsjett for M1805 Forvaltningsplan

Nasjonalparkstyret ber forvalter søke om midler fra Miljødirektoratet i henhold til muligheter til videreføring av marin kartlegging M2205.

Saksopplysninger

Forenklet oversikt over bruk av midler i de ulike prosjektene:

M1709 Tiltak i verneområder

Punkt	Tiltak	Utfører	Beløp	Rest
	*			3 500 000
1	Geo kart	NGU	0	100000
2	Innfallsport	Asplan Viak	570111	-70111
3	Skilt	Reklameservice AS	798320	501680
4	Bålpanner	KBU og HDU	52477	-2477
5	Skjøtsel Spornes	Skagerak Trepleie	299940	60
6	Fremmede arter Mink	SNO	200000	0
7	Kystlynghei	Ragg	550000	-300000
8	Slått Ruager	Ragg	50000	0
9	Gjerder	NoFence	189119	-89119
10	Fremmede planter	Div (faktura kommer)	316000	34000
11	Geologi frakt	Div (faktura kommer)		150000
12	Brosjyre + bok	Brukt til Arendalsuka	75000	0
13	Prosjekt Haslebukt	Staerk &Co	0	40000
14	Restaurering Haslebukt			
15	Skjøtsel div	Div Rydding Birkenlund US		-20000
16	Rydde Vaodden			
17	Lekter Rødøya			
18	Steingjerder Søm			
8	Sum		2 800 967	399 033

Noen utestående fakturaer. Foreslår å benytte siste restmidler på vinklet treskilt,

M1710 Drift av Styret

Konto	Beskrivelse	Forbruk	Rest
		0	280 000
5300	Styrer, råd og utvalg	31 695	
31 695	Honorarer	21 197	
21 197	Arbeidsgiveravgift	7 470	
7 470	Nettside ol	0	
0	Trykksaker/Bøker	0	
6780	Kjøp av andre fremmede tjenester	107 355	
6830	Annonse	0	
6860	Møter eksterne	31 024	
6861	Møter interne	15 587	
6880	Kurs og seminar	926	
7100	Bilgodtgjørelse, oppgavepliktig	1 187	
7132	Reisekostnad, ikke oppgavepliktig	7 094	
7400	Medlemskontingent	0	
7410	Gaver (eksterne forelesere og lignende)	107 355	
	SUM	222 618	57 387

Resterende beløp til møtet 18.11.22 + honorar

*Husk å sende inn møtehonorar og reisegodtgjørelse

M1805 Forvaltningsplaner O.L.

Konto	Beskrivelse	Forbruk	Rest
		0	250 000
5330	Honorarer	47 200	0,00
5400	Arbeidsgiveravgift	6 691	0,00
6780	Kjøp av andre fremmede tjenester	105 000	0,00
6800	Kontorrekvisita	0	0,00
6860	Møtemat	16 696	
7100	Bilgodtgjørelse, oppgavepliktig	4 219	0,00
7132	Reisekostnad, ikke oppgavepliktig	273	0
	SUM	180 079	69 920

Resterende beløp skal benyttes til innspillmøter nov-des 2022.

M2202 Marin kartlegging i Raet

Konto	Beskrivelse	Forbruk	Rest
		0	500 000
6780	Kjøp av andre fremmede tjenester	500 000	0,00
	SUM	500 000	0

Overført til Havforskningsinstituttet til bruk i prosjektet Økt marint vern i Raet Nasjonalpark.

Budsjett 2023

M1709 Tiltak	Beløp
Søkes om i prioritert rekkefølge jf sak Tiltak 2022	
SUM	14 482 000

*Inkluderer 200 000 til mink i regi av SNO

Konto	M1710 Drift av styret	Forbruk 2021	Forbruk 2022	Budsjett 2023
5300	Styrer, råd og utvalg	3 645,50	31 695	40 000
5330	Honorarer	57 395,50	21 197	60 000
5400	Arbeidsgiveravgift	8 611,96	7 470	10 000
6420	Nettside	9 015,00	0	50 000
6510	Verktøy og lignende	0	0	10 000
6820	Trykksaker/Bøker	0	0	0
6780	Kjøp av andre fremmede tjenester	105 483,27	107 355	100 000
6800	Annonser	5 000,00	0	10 000
6860	Møter eksterne	15 584,39	31 024	70 000
6880	Kurs og seminar	20 000,00	15 587	20 000
7100	Bilgodtgjørelse, oppgavepliktig	282,10	926	5 000
7132	Reisekostnad, ikke oppgavepliktig	173,58	1 187	5 000
7400	Medlemskontigent	8 752,46	7 094	25 000
7410	Gaver (eksterne forelesere og lignende)	0	0	10 000
	SUM	246 431,00	222 612	415 000

M1805 Forvaltningsplan	Beløp
Planarbeid bevaringsmål	200 000
Skjøtselsplaner	500 000
Forvaltningsplan	200 000
Nettside og utvikling	100 000
SUM	1 000 000

M2205 Marin kartlegging i Raet	Beløp
Seasketch og kartlegging	500 000 ?
SUM	?

Det er ikke avklart om det er midler i denne potten i 2023.

ST 34/23 Eventuelt
ST 35/23 Tidsbruk - Møtehonorar